

ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΦΑΛΑΤΑΔΙΑΝΩΝ ΤΗΝΟΥ

Χρόνος 1ος. Τεύχος 2. Δεκέμβρης 1978

Ἡ Σύνταξη γίνεται ἀπὸ ἐπιτροπή.

Έντυπώσεις απ' τό 1ο φύλλο του
περιοδικού μας

Τό 1ο μας τεύχος έγινε πραγματικά αντικείμενο ποικίλων αλλά ένθαρρυντικών σχολίων. Έγινε βέβαια μιά προσπάθεια του Συλλόγου νάρθη κοντά στά μέλη καί τούς φίλους του. Νά σπάσει τό πάγο. Καί πιστεύουμε ότι τό κατώρθωσε.

Μέ πολλές ατέλειες τεχνικής μορφής, παρουσίασης τής ύλης, έλλείψεις, αλλά καί μεγάλη αγάπη γι' αυτή τή προσπάθεια.

Ζητάμε νά σταθεΐτε όλοι κοντά μας. Νά στέλνετε ύλη, σχόλια, ανταποκρίσεις. Έμεΐς πρόθυμα, θά άξιολογοΰμε καί θά τά δημοσιεύουμε. Χρειάζεται άπαραίτητα νέο αΐμα, νέες ιδέες, γιά νά πāμε μπροστά. Γιά ν' άνεβάσουμε τή ποιότητα του φύλλου, γιά νά πλατύνουμε τήν ύλη σέ περιεχόμενο.

Χρειάζεται όμως κι' ή κριτική σας. Καλό-πιστη, θεμελιωμένη, αντικειμενική. Ό σκοπός είναι κοινός. Νά δώσουμε πνευματική τροφή, νά προσφέρουμε λύσεις σέ τοπικά προβλήματα, νά προωθήσουμε τρόπους καλλίτερης ζωής στό χωριό μας, στους άνθρώπους του νησιού μας.

Εΐναι έξάλλου γνωστό ότι οί σημερινοί "καιροί", δέν περιμένουν. Θέλουν άγρυπνο μάτι. Γιά νά προχωροΰμε σταθερά έμπρός. Ε'όλες τίς έκδηλώσεις τής ζωής μας. Έμεΐς ξεκινήσαμε μ' αυτό τό βήμα. Συνεργάτες χρειάζονται. Μέ πίστη στους στόχους, μέ θάρρος γιά τό αύριο.

"Άλλωστε τό 2ο φύλλο μας είναι στά χέρια σας σήμερα. "Ας πορευτοΰμε μαζί, μέ του μυαλού τή γνώση στίς σελίδες του.

Η ΣΥΝΤΑΞΗ

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ

Μιά χρονιά φεύγει

Η καινούργια χρονιά βρίσκεται ήδη στήν άνατολή της. Τό 1978, ένας χρόνος πολέμων καί μεγάλης παγκόσμιας άναταραχής, φεύγει πιά.

Φαίνεται ότι μάς δίδαξε αρκετά. Μās χάρισε πείρα ζωής, πείρα άγώνα. Γιά τή πατρίδα μας σήμανε αρκετές δύσκολες ώρες πού ξεπεράστηκαν.

Όπως όμως κάθε νέος χρόνος, τό 1979 μοιάζει νάναι πιο έλπιδοφόρο.

Φορτωμένοι μέ τή πείρα του παρελθό-

ντος σάν άτομα καί σάν έθνος θά πορευθοΰμε σ' αυτό, στό μέλλον, άνανεωμένοι, ζωντανοί.

Τό ποτάμι τής ιστορίας κυλάει χωρίς σταματημό.

Αν δέ θέλουμε νά χάσουμε τά μηνύματα, αν θέλουμε τ' άνέβασμά μας τό κάθε λογιής, ας κυττάξουμε μπροστά. Μέ μιά εύχη, μέ μιά παγκόσμια έλπίδα, κοινή αλλά πανανθρώπινη.

Καλή χρονιά! Χρονιά ειρήνης, χρονιά γνώσης, Χρονιά άνθρωπιās.

Η σύνταξη

Τό Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου τών Α. Φαλατ-διανών καί ή Σύνταξη του περιοδικού μας, εύχεται από καρδιάς στά μέλη καί τούς φίλους του, όπου κι' αν βρίσκονται, Καλά Χριστούγεννα καί κάθε χαρά γιά τό 1979.

Ἐπιμέλεια ὕλης:

Ἀπ'τό Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου τῶν

Α. Φαλαταδιανῶν - Τήνου

ΣΥΝΤΑΞΗ

- 1) Βιδάλη Φλώρα
- 2) Βιδάλης Μίμης
- 3) Βιδάλης Πέτρος
- 4) Γκύζης Μανώλης
- 5) Δεσύπρη Τούλα
- 6) Δεσύπρης Δημήτρης

Υπεύθυνος σύμφωνα μέ τό Νόμο:

Δημήτρης Δεσύπρης

Δαφνομήλη 21 - Ἀθήνα

τηλ. 3603237 - 3624194

ΧΡΟΝΙΚΟ

"Μιά Μέρα όρόσημο"

Κι' έφέτος στά 1978, Νοέμβρη, όλόκληρη ή Δημοκρατική Έλλάδα άπότισε φόρο τιμής στή θυσία του Πολυτεχνείου.

Στά νιάτα της Έλλάδας πού μεσ' τή καταχνιά της διχτατορίας προτείνανε τά στήθη - τείχη γιά νά μήν περάσει ό φασιστικός ζυγός. Σημάνανε έτσι τήν άρχή του τέλους της 7χρονης χουντικής κατοχής της χώρας μας.

Υψώσανε σύμβολο τή 17 Νοέμβρη 1973. Είπανε καί θά λένε παντοτεινά στή νεολαία της πατρίδας μας έμπρός.

Γιά μιá ακόμη φορά ή όρμή καί τό δημοκρατικό φρόνημα της πρωτοπόρας νέας γενιάς μας έδωσε άπάντηση στό ντόπιο δυνάστη.

Άφήφησε τή δύναμη των όπλων, όρθώθη κε λεβέντικα καί άνυστερόβουλα.

Μέ κομμένη τήν άνάσα ή Εύρώπη κι' όλος ό υπόλοιπος κόσμος παρακολούθησε τό έπος της χρονιάς εκείνης. Τό έπος πού γκρέμισε τά τείχη της νέας Βασιλλης καί χαστούκισε μέ περίσσιο θάρρος τό φασισμό.

Μαζί μέ τόν άγώνα της Νομικής, τήν ίδια περίπου έποχή, πιστεύουμε ότί τό Πολυτεχνείο ήταν μι' άλλη άπάντηση σ' όσους σάν νέες Κασάνδρες, άνησυχούνε γιά τά ίδανικά της νέας Έλληνικής γενιάς. Σφράγισε άνεξίτηλα όά γεγονός, τή πίστη της νεολαίας μας στήν άληθινή Δημοκρατία.

Πρέπει γι' αυτό πηγαΐα καί αδιάλειπτα όπως κι' έφέτος νά τιμούμε μέ συνέπεια καί συνέχεια τή φλόγα πουχουν άνάψει οι νέες εκείνες καρδιές του άξέχαστου Νοέβρη. Τή φλόγα πουφφερε της έφτάχρονης νύχτας τό ξημέρωμα. Άλλά κι' όρκο νά δώσουμε. Ποτέ πιά φασισμός.

Βέβαια είν' εύκολο νά δίνουμε, υποσχέσεις μέ λόγια.

Όμως, πράγμα πού δέν εύχόμαστε, άν χρειαστεί ξανά ή θυσία της γενιάς του 73, δέν θά πάει χαμένη. Θά ναι γιά μās φως στό μονόπατι του παρελθόντος, γιά τό μέλλον.

"Γιατί φτάνουμε στις εκλογές πριν
τή λήξη της θητείας"

Ξεκινώντας την αναφορά μας στο θέμα αυτό, θά θέλαμε νά ποῦμε στά μέλη καί στούς φίλους τοῦ συλλόγου, πῶς ἓνα ὄργανο συλλογικό, ποῦχει σάν σκοπό του, τήν κοινωνική προσφορά, πάει μπροστά, μόνο, μέ τήν συνεχή ἐναλλακτική προσφορά, τῶν ἀνθρώπων πού τό ἀπαρτίζουν.

Τό πρόβλημα λοιπόν δέν εἶναι τωρινό. Ἄν θέλουμε ὅλοι οἱ χωριανοί τῆς Ἀθήνας, νά κάνουμε μιὰ καλόπιστη κριτική, στούς ἐαυτούς μας, θά δοῦμε πῶς ἡ προσφορά μας, σχετικά μ' αὐτά πού θά θέλαμε νά δοῦμε νά γίνονται στό χωριό, δέν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά τίς πιότερες φορές, μιὰ ὄχι εὐγενική κριτική στούς ἐκάστοτε ἀνθρώπους πού ἀπαρτίζουν τό Δ.Σ. Ἐδῶ ἡ ἀλήθεια αὐτή ἔχει δυό ἀπόψεις. Ἡ μιὰ εἶναι πῶς ἐνῶ ἀπό πλευρᾶς μας δέν κάνουμε τίποτε γιά νά βοηθήσουμε αὐτή τήν ὑπόθεση νά πάει μπροστά, κριτικάρουμε τήν πορεία τοῦ συλλόγου, μ' ἓνα ἄσκημο τρόπο, καί ποτέ μπροστά στό ὄργανο, πού ἐρχόμαστε μιὰ φορά τό χρόνο (γενική συνέλευση). Ἡ ἄλλη εἶναι ὅτι χωρίς μαζικότητα, δέν βγαίνει τίποτα. Στό διάστημα τῆς ζωῆς τοῦ συλλόγου πολλά ἔχουν γίνει στό χωριό, πού ὅμως ὅλοι μας δέν τά παίρνουμε ὑπ' ὄψη μας, ἴσως γιατί ὁραματιζόμαστε πολύ, καί θέλουμε τά ὁράματά μας, νά ὑλοποιηθοῦν ἀπ' τοὺς ἐκάστοτε λίγους ἀνθρώπους.

Ἀπ' τή θέση μας αὐτή, σέ συνάρτηση μέ τά παραπάνω, θά θέλαμε καί πρέπει νά ποῦμε, πῶς μέσα στό διάβα τοῦ συλλόγου μέχρι τώρα, ὑπῆρξαν καί ἀνθρωποι πού κουραστήκανε, πού δουλέψανε ἀπό ἀνιδιοτέλεια, ἀδέκαστοι στό χρέος ποῦχει ὁ καθένας μας, γιά τά κοινά, καί κυρίως τήν προσφορά του ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ.

Ὅπως ἐπίσης, θά θέλαμε νά ποῦμε πῶς γίνονται καί λάθη, ἀπ' τοὺς λίγους, ὄχι ὅμως συνειδητά καί ἐσκεμμένα. Ἐμεῖς στή

φάση αὐτή, αἰσθανόμενοι τίς εὐθύνες μας, καί μέ συνέπεια ἀπέναντι στοὺς ἐαυτούς μας καί τοὺς ὑπόλοιπους χωριανούς μας τῆς Ἀθήνας, φωνάζουμε σ' ὅλα τά μέλη τοῦ συλλόγου μας: "Θάναί ΝΤΡΟΠΗ γιά τόν καθένα μας, ν' ἀφήσουμε τό σωματεῖο νά ἀτονίσει σέ κάποια στιγμή, γιατί δέν θέλουμε νά σκεφτοῦμε πῶς ὅλοι μαζί, μπορούμε, νά δημιουργήσουμε πολλά". Ὅμως παρ' ὅτι πολύ θά τό θέλαμε, τά μέλη τοῦ σημερινοῦ συμβουλίου ἔχουν τέτοιες βαρεῖες ἐπαγγελματικές ὑποχρεώσεις πού ἀδυνατοῦν νά προσφέρουν ἄλλη οὐσιαστική δουλειά. Συναισθανόμενοι βέβαια τίς εὐθύνες μας γιά καλλίτερη ποιότητα ζωῆς στό χωριό, κάνουμε μιὰ ΕΚΚΛΗΣΗ Σ' ΟΛΟΥΣ ΕΣΑΣ νά παισιώσετε τό σύλλογο, καί ἰδιαίτερα οἱ νέοι. Εἰδύμε πῶς εἴμαστε πολλοί, πῶς καλύτερα (καί θά τό νοιώσουμε κάποτε), ν' ἀφιερῶσουμε λίγο ἀπ' τόν ἐλεύθερο χρόνο μας, σ' ἓνα κοινό σκοπό, καί θά δοῦμε, πῶς σέ κάποια στιγμή θά ὑπερηφανευόμαστε γιά τοὺς ἐαυτούς μας.

Οἱ ἐκλογές θά γίνουν μαζί μέ τήν γενική συνέλευση στίς 21 Γεννάρη '79, θά πρέπει δέ ὅλοι οἱ χωριανοί τῆς Ἀθήνας νά συμμετάσχουμε, (νέοι καί παλιοί), καί νά μὴν παρατηρηθεῖ τό προηγούμενο φαινόμενο, νά ψάχνουμε τήν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν γιά ὑποψήφιους.

Πιστεύοντας πῶς θά ἀναλογισθοῦμε τίς εὐθύνες μας, περιμένουμε ἀνταπόκριση, καί ξαναλέμε πῶς κανένας δέν ἔχει πιότερο ἐλεύθερο χρόνο ἀπ' τόν ἄλλο. Ἀλλωστε ἡ τριχρόνη πορεία τοῦ Δ.Σ., μέ τή μικρή περσινή του ἀνανέωση, ἔδειξε ὅτι ὁ σύλλογός μας ἀξίζει νά προχωρήσει. Οἱ ἀνώτεροι τῆς θελήσεώς μας λόγοι, κύρια ἐπαγγελματικές ὑποχρεώσεις καί ἔλλειψη τοῦ ἀπαιτούμενου χρόνου, πού μᾶς ἀναγκάζουν νά παραιτηθούμε, μᾶς γεμίζουν λύπη.

"Ας γίνουν όμως οι άρχαιρεσίες αυτές εύκαιρία για ανανέωση. Για νέο αίμα στις φλέβες του σωματείου. Για να πάει μπροστά. Να πραγματώσει τους στόχους του

Εμείς οι παλιότεροι θα σταθούμε ψυχικά και πρακτικά κοντά στο Νέο Διοικητικό Συμβούλιο.

Τό Διοικητικό Συμβούλιο.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΦΑΛΑΤΑΔΙΑΝΩΝ - ΤΗΝΙΩΝ

Άσ.Φωτήλα 40 - Άθήνα

Άθήνα: 2/11/1978

ΠΡΟΣ

Τόν κ. Πρόεδρον τῆς Κοινότητας Φαλατάδου - ΤΗΝΟΥ

ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ - ΤΗΝΟΥ

Κύριε Πρόεδρε,

Μέ τή παροῦσα του ἐπιστολή τό Συμβούλιό μας, θέλει ἀρχικά νά ἐκφράσει τίς θερμές του εὐχές σέ Σᾶς προσωπικά γιά τήν ἐπανεκλογή Σας, πού δείχνει καθαρά τήν ἐκτίμηση τῶν συχωριανῶν μας, γιά ὅσους ἀγωνίζονται γιά τό καλό καί τή πρόοδο τοῦ τόπου.

Ἐπίσης συγχαίρουμε τοὺς κοινοτικούς σύμβουλους πού ἐκλέχτηκαν κι' ἐλπίζουμε ὅτι ὅλοι μαζί θά βοηθήσετε, σέ συνεργασία καί μέ τοὺς ἀντιπολιτευόμενους συμβούλους, γιά τ' ἀνέβασμα τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς τῆς ἀγαπημένης μας Κοινότητας σάν συνόλου.

Σάν πρῶτο βῆμα γιά τό χωριό μας στή καινούργια περίοδο, ἐρχόμαστε νά τηρήσουμε τήν παλιότερή μας ὑπόσχεση γιά τήν οἰκονομική βοήθεια στή Κοινότητα, μέ σκοπό ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ τήν ἀγορά τῆς πέτρας, πού ἀπαιτεῖται γιά τό χτίσιμο τῶν τοίχων τοῦ νέου δρόμου.

Θέτουμε λοιπόν στή διάθεση τῆς Κοινότητας τό ποσό τῶν 150.000 δρχ., καί παρακαλοῦμε τό ταχύτερον νά ἔχουμε συγκριμένη καταφατική ἀπάντηση γιά νά ἐμβάσουμε τά χρήματα αὐτά.

Παράλληλα θάπρεπε νά γίνουν οἱ προκαταρκτικές δουλειές γιά τήν ἀγορά τῆς πέτρας καί τίς ἐπιμετρήσεις τῶν τοίχων, μέ τίς ἀντίστοιχες ἀναλογίες τοῦ κάθε ἰδιοκτήτη. Νά δοθοῦν λύσεις μέ τήν ἀρχή τῆς ἴσης μεταχείρισης, γιά νά λείψουν κάθε εἴδους παράπονα.

Περιμένοντας ἀπάντησή Σας, χαιρετοῦμε:

Μέ τιμῇ

Γιά τό Δ.Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο Γ.ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ε. ΓΚΥΖΗΣ

Δ. ΔΕΣΥΠΡΗΣ

Προσφορά 150.000 για την
άποπεράτωση του δρόμου.

Έπανερχόμαστε στο θέμα που αναφερθήκαμε και στο πρώτο τεύχος του "Φαλατάδου", την άποπεράτωση του δρόμου.

"Αν θυμούνται καλά οι αναγνώστες του "Φαλατάδου" τό σημείωμα εκείνο τελείωνε με τό πώς ο σύλλογος της Αθήνας θά βοηθήσει για τό τέλειωμα του δρόμου, στο βαθμό που μπορούμε νά μιλάμε από τώρα για τό τελείωμά του.

Υποσχότανε λοιπόν τό Διοικητικό Συμβούλιο ότι ή βοήθεια του συλλόγου μας θά είναι οίκονομική, και έπειδή δέν θέλουμε

ποτέ νά στεκόμαστε σέ ύποσχέσεις, οι όποτες άλλωστε δέν μάς ταιριάζουν, προχωρούμε στην ύλοποίηση διαθέτοντας 150.000 για την αγορά πέτρας, ή όποία θά πέσει άνάλογα μέ τά μέτρα σέ κάθε χωράφι.

Τό Διοικητικό Συμβούλιο πιστεύει ότι ή άπόφαση είναι όρθή και σωστή.

Όπως ξέρουμε στά χωράφια που κόπηκαν για την διάνοιξη του δρόμου πέτρα δέν υπάρχει, γι' αυτό στους ίδιοκτήτες των χωραφιών αυτών δημιουργείται ένα μεγάλο πρόβλημα, που θέλοντας νά περιφράξουν τά χωράφια τους θά πρέπει νά ύποβληθοϋν σέ μία μεγάλη οίκονομική δαπάνη, που για τους περισσότερους είναι δυσβάσταχτη.

Συνέχεια στη σελ. 22

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΦΑΛΑΤΑΔΟΥ

Φαλατάδος 22 Νοεμβρίου 1978

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.
514

Πρός

Τό Διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου των

Απανταχοϋ Φαλαταδιανών Αθήνας

Αγαπητοί φίλοι

Απαντώντας στο μέ ήμερομηνία 2-11-1978 έγγραφό σας που λάβαμε στις 15 τρέχοντος, εύχαριστούμε θερμά για την έκφραση των συγχαρητηρίων και εύχων σας.

Πιστεύουμε και έλπίζουμε ότι τό πνεϋμα καλής θέλησης και συνεργασίας που επικράτησε και κυριάρχησε στη λήγουσα θητεία μας θά παραμείνει και στη καινούργια Κοινοτική περίοδο χωρίς αντιπολιτευόμενους συμβούλους, αλλά καλούς συνεργάτες και βοηθούς.

Για την έγγραφη έπισημοποίηση της μεγάλης προσφοράς σας των 150.000 δραχ. μέ άποκλειστικό σκοπό την αγορά πέτρας για τό κτίσιμο των τοίχων του νέου δρόμου που άνοίξαμε, έκφράζουμε εύγνώμονες εύχαριστίες.

Ύστερα απ' αυτό θά προχωρήσουμε στις απαιτούμενες ενέργειες για την αγορά της πέτρας καταμερισμό κ.λ.π.

Τελειώνοντας θεωρούμε ότι σύμφωνα με τό έγγραφό σας από σήμερα έχουμε την έξουσιοδότηση νά διαχειρισθούμε τό ποσόν των 150.000 δρχ. για τό σκοπό πού ό Σύλλογος τό διαθέτει.

Μέ τιμή καί εύχαριστίες

Ο πρόεδρος τής Κοινότητος

Γ. ΖΙΑΝΝΑΡΑΣ

Οί Πολιτιστικές έκδηλώσεις - Συμβολή του Συλλόγου σ'αυτές

Μεγάλο είναι τό θέμα των πολιτιστικών έκδηλώσεων καί πολύ μεγαλύτερη ή σημασία τους. Θεωρούμε σωστό κι'άπαραίτητο ν' αναφερθούμε σ'αυτές, γιατί είναι ένας απ' τούς πιό βασικούς σκοπούς του Συλλόγου μας.

Λέγοντας πολιτιστικές έκδηλώσεις καί γενικώτερα πολιτιστικό κίνημα, έννοούμε τή προσπάθεια για σωστό τρόπο διασκέδασης καί όρθό τρόπο πνευματικής ανάπτυξης, πού τελικά όλα μαζί δέν είναι τίποτε άλλο παρά ή ποιοτική άνοδος τής ζωής μας.

Είναι άτύχημα πού σήμερα δέν επιλέγονται πάντα οί πιό καλοί τρόποι γι' αυτό τό ποιοτικό ανέβασμα. Κυκλοφορούν πάμπολλα ύποπροϊόντα τής τέχνης (ταινίες γκαγκστερικές, σήριαλς άκατάλληλου πνευματικού περιεχόμενου, θεατρικός λόγος άνούσιος καί άνόητος, επιθεωρήσεις φτηνές, πολλά περιοδικά άπαράδεκτα χαμηλής ποιότητας. "Ετσι προωθείται ένας πέρα για πέρα λαθεμένος τρόπος ζωής.

Η φύση όμως κι' ό ρόλος τής τέχνης καί γενικώτερα των πολιτιστικών έκδηλώσεων είναι μέ πολύ άνώτερους στόχους.

Ο προσδιορισμός τους είναι κοινωνικός, είναι τό δέσιμο των ανθρώπων του λαού μεταξύ τους καί τό πνευματικό τους ανέβασμα.

Μέχρι σήμερα έχουν έπιτευχθεί πολλά μέ τίς πολιτιστικές έκδηλώσεις καί. μπορούμε νά πετύχουμε ακόμα περισσότερα γιατί όπως αναφέρω καί πιό πάνω είναι ένας καταιξιωμένος τρόπος ανάπτυξης.

Καθηκόν λοιπόν όσων από μās θέλουν τό καλό καί τή πρόοδο των ανθρώπων καί του τόπου πού ζούμε είναι νά προωθούμε καί νά βοηθούμε στό νά γίνονται αυτές οί έκδηλώσεις, πολύ περισσότερο δέ νά συμμετέχουμε σ'αυτές. Απ' τή μεριά του συλλόγου μας

έγιναν πολλές προσπάθειες μέσα στο περασμένο χρόνο και θά αναφερθώ σ'αυτές.

- Στην αρχή της χρονιάς έγινε τό καθιερωμένο πιά χειμωνιάτικο, νησιώτικο γλέντι μας πού σημείωσε μεγάλη έπιτυχία.
- Τήν άνοιξη παρακολουθήσαμε όλοι μαζί τό θεατρικό έργο "Μικροαστοί" τοῦ Μαξίμ Γκόργκυ στό θέατρο 'Αλάμπρα πού και σ' αυτό πήγαμε καλά.
- 'Αρχές τοῦ καλοκαιριοῦ έγινε μιά έκδρομή στό Ναύπλιο, μέ πρόθυμη συμμετοχή μελῶν και φίλων μας.
- Τό Σεπτέμβρη έγινε στό Φαλατάδο ένα άλλο νησιώτικο γλέντι πού κι αυτό είχε μεγάλη έπιτυχία κοινωνική και οικονομική.
- Πρίν λίγο καιρό παρακολουθήσαμε ένα άλλο θεατρικό έργο, τή "Δωδεκάτη νύχτα"

τοῦ Σαίξπηρ. Ήταν μιά αξιόλογη έκδηλωση.

Όλες αυτές οί έκδηλώσεις όπως γράφω και πιό πάνω είχαν ενδιαφέρον. Νομίζουμε ότι θά μπορούσαν νά έχουν ακόμη μεγαλύτερον ενδιαφέρον και έπιτυχία αν βοηθούσαν και τά μέλη τοῦ συλλόγου στή διοργάνωσή τους. Γιατί μ' αυτό τό τρόπο θά μπορούσαμε νά ξεπεράσουμε τίς αντικειμενικές δυσκολίες πού υπάρχουν στίς έκδηλώσεις αυτές.

Τό παρόν Δ.Σ. έκανε προσπάθειες γι' αυτό τό ποιοτικό ανέβασμα τῶν μελῶν και τῶν φίλων τοῦ Συλλόγου. Πρέπει όμως ή πορεία τῆς προσπάθειας έτούτης νά συνεχισθεῖ κι' από τό Νέο Δ.Σ. γιά νά ολοκληρωθεῖ και νά πραγματοποιήσει τούς τελικούς σκοπούς της.

Πνευματική τροφή στό σχολειό μας

Τό Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου μας αποφάσισε τά Χριστούγεννα πού μᾶς πέρασαν νά ενισχύσει τή προσπάθεια τοῦ Σχολείου γιά μιά χαρούμενη γιορτή τῶν μαθητῶν. Έτσι στάλθηκε τό ποσό τῶν 2000 δρχ. γιά τ'άπαραίτητα ὑλικά πού φώτισαν τό δέντρο, πού στολίστηκε στό προαύλιο τοῦ Σχολείου, μέ τήν άσπρήρευτη όρεξη και τοῦ Κοινοτάρχη μας κ. Γιάννη Ζιαννάρα. Παράλληλα στάλθηκαν σ'όλα τά παιδιά τοῦ Δημοτικοῦ όμορφα έξωσχολικά μορφωτικά βιβλία.

Μάθαμε ότι ή Χριστουγεννιάτικη έκδήλωση άρεσε ιδιαίτερα σ'όσους παρευρέθηκαν. 'Αξίζουν στό δάσκαλο και στό Κοινοτάρχη μας συγχαρητήρια.

Έξ άλλου τό Δ.Σ. πήρε και μιά άλλη απόφαση. Νά σταλή μιά βιβλιοθήκη στό σχολείο, δωρεά τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ., και ν' αγοράστοῦν μέ χρήματα τοῦ Συλλόγου δύο έγκυκλοπαίδειες γιά τή χρήση όλων τῶν μαθητῶν τοῦ χωριοῦ, και ότι άλλα βιβλία γίνη δυνατόν. 'Αγοράσθηκαν οί 17 τόμοι τῆς "ΔΟΜΗΣ" και 10 τόμοι τῆς 'Εγκυκλοπαίδειας "ΓΙΑ ΣΑΣ ΠΑΙΔΙΑ". 'Ακόμη νοικιάσαμε ψυχαγωγική ταινία γιά τά παιδιά. Όλ'αυτά μέ τήν άγάπη μας έτοιμάζονται νά πᾶνε στή Τήνο, όπου σέ τελετή θά παραδοῦν στή χρήση τῶν μαθητῶν. 'Ελπίζουμε ότι έτσι στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ συμβάλουμε στό μορφωτικό ανέβασμα τῶν παιδιῶν τοῦ Φαλατάδου μας.

Τό Δ.Σ.

Δημοτικές και κοινοτικές εκλογές,
Πορεία και στόχοι

Οι Δημοτικές εκλογές στις 15/10/78 έγιναν σ' όλη την Ελλάδα για την ανάδειξη αίρειτων Δημοτικών αρχόντων.

Στή Τήνο, στό Δήμο αλλά και στή Κοινότητά μας οί νικητές ήταν άξιοι.

Άξιοι στή συνείδηση τοῦ λαοῦ, καταξιωμένοι άπ'τά έργα πού πρόσφεραν στό παρελθόν για τό τόπο.

Η νίκη τους καθαρή και άναμφισβήτητη βάζει σέ καινούργιες βάσεις τή πορεία για τή πρόοδο τοῦ νησιοῦ μας, αλλά κι'είδικώτερα τοῦ χωριοῦ μας.

Έργα κοινωνικοῦ χαρακτήρα, όπως πολιτιστικές έκδηλώσεις, προώθησης τής γεωργικῆς οίκονομίας, τουρισμοῦ, προώθησης τής πνευματικῆς ανάπτυξης, γενικά άνοδος τής ποιότητας τής ζωῆς τοῦ νησιοῦ, περιμένουν για νά πάρουν σάρκα και όστά.

Τό προσυνέδριο τῆς Τήνου

Όπως άναγγείλαμε στό προηγούμενο τεῦχος μας, πραγματοποιήθηκε στις 3 Σεπτέμβρη, στό Πνευματικό Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος, τό 1ο προσυνέδριο τῶν Τηνιακῶν σωματείων, τῆς Ἀδελφότητας και τῶν τοπικῶν παραγόντων. Η έπιτυχία του ὑπῆρξε μεγάλη, και ἡ πρωτοβουλία εἰς αὐτή χαιρετίστηκε άπ' όλους τοῦς παρευρεθέντες.

Δέν ἔλειψε κι' ὁ νέος Νομάρχης τῶν Κυκλάδων.

Οί εἰσηγητές μέ ακρίβεια και χωρίς περιττολογίες διατύπωσαν τίς άπόψεις τους πάνω στά προβλήματα τῶν κοινοτήτων τοῦ Νησιοῦ μας.

Οί πιά πολλοί έκφράστηκαν μέ μεγάλη εὐθύτητα πάνω στά φλέγοντα θέματα. Κυρίως αἰσθηση προκάλεσε ἡ εἰσήγηση τοῦ Κοινοτάρχου μας κ. Γιάννη Ζιαννάρα.

Βέβαια τό κύτταρο πού λέγεται τοπική αὐτοδιοίκηση χρειάζεται πρωταρχικά ἐνίσχυση άπ' τή κρατική μηχανή για νά πετύχει τοῦς στόχους του.

Θά τήν ἔχει άραγε. Ἐλπίζουμε πώς ναί. Ὁ Νέος Νομάρχης ἔχει δώσει ἐκεῖ πού ὑπηρετοῦσε τέτοια δείγματα. Ἐδῶ ἐλπίζουμε νά τό ἐπαναλάβει.

Θά ναι άδικο νά χουμε στασιμότητα. Ὁ άπλός νησιώτης μας, ταγμένος μεσ'τό σταυροδρόμι τοῦ Αἰγαίου άπέναντι στήν σύγχρονη Ἱστορία τῆς πατρίδας μας, ἔχει άπαιτήσεις. Δέν πρέπει νά τόν άπογοητεύσει ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση. Σ' αὐτό θά συντελέσει άποφασιστικά τό Κράτος.

Άς αξιοποιηθοῦν οί καταξιωμένοι νικητές τῶν Δημοτικῶν και κοινοτικῶν ἐκλογῶν και στό νησί. Εἶναι καιρός. Καί καιρός κρίσιμος. Θέλει εὐθύνη άπέναντι στό νησιώτη, άποφασιστικότητα, τόλμη κι'έκτελεστικό πνεῦμα. Μακάρι νά συνταιριαστοῦν όλα.

Ήταν ἡ 1η φορά ἴσως πού ὅλοι οί παράγοντες τῆς Τήνου συγκεντρώθηκαν και συζητήσανε για τήν πρόοδο στό κυκλαδονῆσι. Θέματα άγροτικῆς οίκονομίας, υγείας, συγκοινωνίας, παιδείας, πολιτιστικές έκδηλώσεις για τό παιδί, τόν άγρότη και τή γυναίκα, τεθήκανε ζωντανά και καυτά. Φέτος διατυπωθήκανε οί άρχικές θέσεις ὁλων. Στό 1979 πού θά γίνει τό 1ο Συνέδριο στή Τήνο, θά δοῦμε πιά ὑλοποιημένα τά άρχικά εἰς αὐτά σχέδια.

Εἶναι καθῆκον μας νά συντελέσουμε άποφασιστικά στήν έπιτυχία τοῦ 1ου Συνεδρίου. Ὁ Σύλλογός μας άμέριστα θά βοηθήσει σ'ὅτι χρειαστεῖ, γιατί πιστεύει στή βαθεία τομή πού θά σημάνει για τή Τήνο ἡ έκδήλωση αὐτή. Περιμένουμε άπ'ὅλους τήν ἴδια αντιμετώπιση. Εἶναι καιρός νάρθουν καλλίτερες μέρες για τοῦς Τηνιακοῦς.

"ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ"

Τοῦ Εἰδικοῦ μας
συνεργάτη
ΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

Οἱ καθημερινές μας ἀσχολίες γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν εἶναι πολλές.

Γίνονται ὁμως ἀκόμα περισσότερες ἐξ αἰτίας τοῦ φαινόμενου τοῦ παραλογισμοῦ, πού ἐπικρατεῖ στίς μέρες μας.

Ἔχει καλλιεργηθεῖ ἡ ἀντίληψη, ὅτι ὅσο πιο πολλά "βγάζει" ὁ καθένας, τόσο περισσότερη εὐτυχία θά τοῦ προσφέρουν. Καί ὡς ἐκ τούτου τό κυνηγητό γιὰ τὴν ἀπόκτησή τους φουντώνει ὅσο πάει καί τότε ἐπικρατεῖ ὁ παραλογισμός πού ἀνάφερα.

Τό κυνηγητό ὁμως αὐτό σάν παράλογο δημιουργεῖ σύγχυση, ἡ σύγχυση ἀταξία, ἡ ἀταξία χάος καί τότε μέσα σ' αὐτό τό χάος παίζονται διάφορα ἄλλα "κόλπα", πού στόχο ἔχουν τὴν ἐκμετάλλευση, τόν παρασιτισμό & τὴν αἰσχροκέρδεια σέ μεγάλο βαθμό.

Μιά σύγχυση λοιπόν βγαίνει ἀπό αὐτὴν τὴν πάλη, πού ἐνῶ στήν οὐσία της αὐτὴ ἡ πάλη εἶναι ὁμορφη, ἀπαραίτητη, δημιουργική, ἀνθρώπινη, μέ τόν τρόπο ὁμως πού παίζεται στίς μέρες μας δημιουργεῖ μιὰ μονόπλευρη ἀνάπτυξη γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Αὐτὴ τὴν ἀνάπτυξη τὴν χαρακτηρίζουμε σάν ὑλική.

Ὑπάρχει ὁμως καί ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξη, πού σκοπὸ ἔχει νά κρατᾷ στό ὕψος τοῦ τόν σκοπὸ πού ἔχει ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξη, μαζί μέ τόν μεγαλειώδη κόσμον ὅλης τῆς ζωῆς, ὅπως ὑπάρχει μέσα στή φύση καί ὅπως ἀνακαλύπτεται συνεχῶς μέσα ἀπὸ τὴν ἀστείρευτη ὑπερκόσμια δημιουργία.

Ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη τῆς πνευματικῆς ἀνάπτυξης σέ ὅλους μας, εἶναι ἐπιθυμητή, δέν εἶναι ὁμως ἐφικτὴ ὀχι μόνο γιὰ τοὺς λόγους πού προανέφερα, ἀλλὰ καί γιατί δέν

μᾶς προσφέρεται ἀπλόχερα, ὥστε νά μᾶς εἶναι εὐκόλο νά τὴν ἀπολαύσουμε.

Ἐάν ἓνα πράγμα εἶναι πολὺ δαπανηρό, τότε ἄς ποῦμε πῶς αὐτοὶ πού ἔχουν νά τό ἀγοράσουν, μποροῦν καί νά τό ἀπολαύσουν, ἐκεῖνοι ὁμως πού δέν ἔχουν; Τότε τό πολὺ πολὺ νά παίρνουν κάτι ψιχουλάκια σάν τόν φτωχὸ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καί αὐτὰ νά μὴν φτάνουν, γιατί τίς πληγές πού δημιουργεῖ ἡ "φτώχεια" θά τίς γλείψουν "οἱ σκύλοι".

Ἄς μὴν παρεξηγηθῶ γιὰ τόν μακρὺ αὐτόν πρόλογο, ἀλλὰ τόν θεώρησα ἀπαραίτητο γιὰ νά ἐπισημάνω τό πόσο χρήσιμο εἶναι τό πνευματικὸ κέντρο γιὰ τό χωριό.

Ὅταν ἐπισκέφτηκα τό καλοκαῖρι τόν Φαλατάδο καί ρώτησα "τί θά γίνεῖ αὐτό τό κτίριο;", πού ἦταν ἀκόμα "γιαπί" καί μοῦ εἶπαν "ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ" τότε ἀνακουφίστηκα.

Ἀνακουφίστηκα γιατί ἔχουμε συνηθίσει στά "μαγαζιά", τὰ κάθε εἶδους "κέντρα"

Ἔμαθα πῶς εἶναι καρπὸς τῶν προσπαθειῶν τοῦ ἱεροῦ Ἰ. καί ἀξίζουν εὐχαριστίες σέ ὅλους ὅσοι βοήθησαν νά ξεκινήσει.

Θά χρειαστεῖ συνεχῆς προσπάθεια γιὰ νά τελειώσει καί ἀκόμα περισσότερη γιὰ νά λειτουργήσει ἀποδοτικά, ὥστε νά προσφέρει στοὺς κουρασμένους κατοίκους τοῦ χωριοῦ ὠρισμένα πνευματικὰ ἀγαθὰ, πού θά τοὺς βοηθήσουν καί στήν πνευματικὴ ἀνάπτυξη καί ἀπόλαυση, ἀλλὰ καί στήν ἀποδοτικότερη ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τους.

Μακροπρόθεσμα θά ἔχει ἐξαιρετικὴ ἀπόδοση, γιατί μέσα ἀπὸ κεῖ θά συμπληρῶσουν οἱ ΝΕΟΙ μας πολλά κενὰ στίς γνώσεις τους, ὥστε νά εἶναι ἱκανοὶ νά διαμορφώσουν τό μέλλον τους μέ περισσότερη σιγουριά, μέ περισσότερη ἀνθρωπιά.

"Ας άγκαλιάσουμε όλοι τό πνευματικό κέντρο τοῦ χωριοῦ.

Μαζί μέ τήν Έκκλησία, τό Σχολειό, τήν παράδοση, τά ἥθη καί ἔθιμα, θά προσ-

φέρει καί αὐτό πολλά πράγματα πού λείπουν.

Θά γίνει τό "τζάκι" πού θά πηγαί-
νουμε γιά νά ζεσταθοῦμε, σπάζοντας τήν ὑ-
λιστική παγωνιά, πού τόσο έντονη εἶναι
στίς μέρες μας.

Πανεπιστήμιο Αἰγαίου, τό Καλύτερο όχυρωματικό Έργο στά νησιά

"Άρθρο τοῦ ΜΑΚΗ ΓΙΟΜΠΑΖΟΛΙΑ
Δημοσιογράφου τῆς Έλευθερο-
τυπίας, αποκλειστικά γιά τό
"ΦΑΛΑΤΑΔΟ"

Τήν ανάγκη δημιουργίας Πανεπιστή-
μιου στά νησιά τοῦ Αἰγαίου κανείς λογικός
πολίτης καί κανένας φορέας τοῦ τόπου δέν
άμφισβητεῖ. Μιά ανάγκη πού ἔιρεπε ἀπό
χρόνια νά ἔχει ικανοποιηθεῖ. Καί πού σή-
μερα, μέ τήν άσχημη κατάσταση στήν ὁποία
ἔχουν περιέλθει οἱ σχέσεις μας μέ τήν
γειτονική Τουρκία, ἔχει γίνει ἰδιαίτερα
έπιτακτική.

Τό άναγνώρισε αὐτό ὁ Πρωθυπουργός
τῆς χώρας, ὅταν, κατά τήν περιοδεία του
στά άκριτικά νησιά τοῦ Αἰγαίου, οἱ κάτοι-
κοι τοῦ διατύπωσαν αὐτό τό αἴτημα σάν ἕνα
ἀπό τά κυριώτερα πού τούς άπασχολοῦν. Καί
ὑποσχέθηκε ὅτι ἡ Κυβέρνηση θά προωθήσει
τήν ὑπόθεση αὐτή, ὅσο γίνεται πιά σύντο-
μα, μέ νόμο σχέδιο πού θά φέρει στή Βου-
λή.

Καί εἶναι βέβαιο ὅτι ἕνα τέτοιο νο-
μοσχέδιο θά ἦταν ἀπό τά ἐλάχιστα ἂν ὄχι
τό μοναδικό πού δέν θά συναντοῦσε ἀντιρ-
ρήσεις ἀπό τά κόμματα τῆς Άντιπολίτευσης,
ἂν κρίνουμε ἀπό τήν θετική ἀνταπόκρισή
τους, ὅποτε τέθηκε τό ζήτημα.

Καί ὅμως, ὄχι μόνο κυβερνητικό νο-
μοσχέδιο δέν ἔχει ἔλθει ἀκόμη στή Βουλή,
ἀλλά δέν ἔχει κἄν προσδιορισθεῖ, ὁ χρόνος
συζήτησης ἑνός σχεδίου νόμου γιά ἱδρυση

Πανεπιστήμιου τοῦ Αἰγαίου, πού ἔχει κατα-
θέσει ἡ ΕΔΗΚ ἀπό τήν 20 Σεπτέμβρη.

Γιατί αὐτή ἡ ὀλιγωρία; Οἱ πληροφο-
ρίες τήν ἀποδίδουν σέ "οἰκονομική στενό-
τητα". Κατανοοῦμε τίς οἰκονομικές δυσκο-
λίες τῆς χώρας, ἂν καί νομίζουμε ὅτι ἡ πο-
λιτική τῆς λιτότητας ἔχει παραγίνει ἀντι-
αναπτυξιακή στόν χῶρο τῆς παιδείας. Τό
δείχνουν τά μειωμένα σχετικά κονδύλια τοῦ
νέου προϋπολογισμοῦ.

Χρησιμοποιώντας ὅμως τήν ἴδια τήν
ἐπίσημη Κυβερνητική ἐπιχειρηματολογία, ὅτι
πρωταρχική θέση στίς κρατικές δαπάνες ἔ-
χουν, στούς κρίσιμους αὐτούς καιρούς, πρῶ-
τα ἡ Έθνική Άμυνα καί ἀμέσως μετά ἡ Παι-
δεία, θά παρατηρήσουμε, ὅτι ἡ περίπτωση
ἱδρυσης Πανεπιστήμιου στό Αἶγαίο συγκεν-
τρώνει στοιχεῖα πού τήν ἐντάσσουν καί στίς
δύο αὐτές κατηγορίες μαζί. Ἡ μήπως ὑ-
πάρχει ἀντίρρηση ὅτι τό Πανεπιστήμιο αὐτό
θά ἀποτελέσει ἕνα ὕψιστης σημασίας ὁ χ υ-
ρ ω μ α τ ι κ ὁ ἔ ρ γ ο γιά τά άκριτι-
κά νησιά τοῦ άρχιπελάγους μας;

Δέν πρέπει νά μάς διαφεύγει ὅτι ἡ
Τουρκική Κυβέρνηση ἔχει ἱδρύσει ἀπό τό
1955 Στή Σμύρνη "Πανεπιστήμιο τοῦ Αἰγαί-
ου" στό ὁποῖο σήμερα φοιτοῦν πάνω ἀπό 8000
σπουδαστές καί διδάσκουν 700 καί πλέον ά-
καδημαϊκοί δάσκαλοι. Καί μόνο ὁ τίτλος
πού τοῦ ἔχει δοθεῖ, προδίδει, ὅπως τονί-
ζεται στήν εἰσηγητική έκθεση τοῦ νομοσχε-
δίου τῆς ΕΔΗΚ "τούς γενικούς σκοπούς καί
στόχους στούς ὁποίους ἀποβλέπει".

Εκτός, όμως, από τούς σοβαρούς, εθνικούς λόγους, πού κάνουν σήμερα επίκαιρη και επιτακτική τήν ανάγκη ίδρυσης ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος στο Αίγαίο, υπάρχουν και άλλοι έξ' εσου σοβαροί λόγοι πού τό επιβάλλουν.

- Η στοιχειώδης επαγρύπνηση και μέριμνα για τήν διαφύλαξη και αξιοποίηση της μακραίωνης πνευματικής παράδοσης και τών πολιτιστικών θησαυρών τών νησιών, αλλά και οί φυσικές δυνατότητες πού προσφέρουν. Αρχαιότατη κοιτίδα τών Γραμμάτων και της Επιστήμης τά νησιά τοῦ Αἰγαίου ζητοῦν ἔνα Α.Ε.Ι. πού θά συνεχίσει ἀντάξια τήν καλλιέργεια τών στοιχείων αὐτῶν.

- Η δημιουργία Πανεπιστήμιου στήν περιοχή θά τονώσει τήν κοινωνικοοικονομική ζωή τών ἐλληνικῶν νησιῶν καί θά τούς δώσει ζωντάνια καί σφρῖγος μέ τά πλήθη τών νέων ἐπιστημόνων καί σπουδαστῶν πού θά τά κατακλύζουν συνεχῶς.

- Η περιοχή τών νησιῶν τοῦ Αἰγαίου εἶναι ἡ μόνη περιφέρεια τῆς ἐλληνικῆς πατρίδας πού δέν ἔχει πανεπιστημιακό ἔδρυμα. Τό Πανεπιστήμιο τῆς Κρήτης βρίσκεται μακριά ἀπό τά περισσότερα αἰγαϊακά νησιά. Πανεπιστήμια ἔχουν ἡ Πελοπόννησος, ἡ Στερεά, ἡ Μακεδονία, ἡ Ἡπειρος, ἡ Θράκη. Δέν ἔχουν: Ἡ Θεσσαλία, ἀπ' ὅπου ὁμως εἶναι εὐκολή ἡ πρόσβαση καί πρὸς τήν Ἀθήνα καί πρὸς τή Θεσσαλονίκη, καί τά Ἰόνια νησιά.

- Η δημιουργία Α.Ε.Ι. στό Αἶγαίο θά συμβάλλει ἀποφασιστικά πρὸς τήν κατεύθυν-

ση τῆς λύσης στό πρόβλημα τῆς ἀνεπάρκειας τῶν ὑπαρχόντων ἤδη 11 Α.Ε.Ι. νά ἱκανοποιήσουν τίς ἀνάγκες τῆς χώρας σέ ἀνώτατη ἐκπαίδευση. Εἶναι γνωστό ὅτι κάθε χρόνο ἀπό τούς 85 - 90.000 ὑποψήφιους γιά τά ΑΕΙ καί τά ΚΑΤΕΕ, οἱ 60.000 περίπου μένουν ἔξω.

- Καί κάτι πιο σημαντικό: θά σταματήσει ἡ θά περιοριθεῖ σημαντικά ἡ ἐσωτερική φοιτητική μετανάστευση ἀπό τά νησιά. Δέν ἔχουμε ἐπίσημα στοιχεῖα γιά τό πόσοι ἀκριβῶς εἶναι οἱ φοιτητές τῶν σημερινῶν ΑΕΙ πού κατάγονται ἀπό τά νησιά τοῦ Αἰγαίου. Εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὁμως, ὅτι καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος τοῦ συνολικοῦ 60% τοῦ φοιτητικοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, πού ἀποδειγμένα σπουδάζει σέ περιφέρεια μακρινὴ ἀπὸ ἐκεῖνη ὅπου βρίσκονται τά σπίτια τους. Καί αὐτό ἔχει ποικίλες οἰκονομικές καί κοινωνικές συνέπειες.

Οἱ παραπάνω λόγοι δέν εἶναι οἱ μόνοι, εἶναι ὁμως ἀρκετοί γιά νά πείσουν ὅτι τώρα εἶναι ἡ καταλληλότερη ἐποχή γιά νά δημιουργηθεῖ στό νησιά τοῦ Αἰγαίου αὐτό πού ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος εἶχε προγραμματίσει στή Σμύρνη ἀπὸ τό 1920. Ἐνα Ἀνώτατο Ἐκπαιδευτικό Ἰδρυμα.

Τό συνέδριο τῶν ἐπιστημόνων πού ὀργανώθηκε πέρυσι στήν Σάμο εἰδικά γιά τό σκοπό αὐτό ἀπόδειξε μέ τά συμπεράσματά του, καί τήν μεγάλη ἀνάγκη καί τό μεγάλο χρέος καί τήν ὑπαρξη τῶν ἀντικειμενικῶν ὁρων. Δέν μένει παρά ἡ Κυβερνητική ἀπόφαση καί ἡ ὑλοποίησή της. Ὁ λαός τῶν νησιῶν περιμένει. Ὡς πότε;

1979. Ἔτος παιδιοῦ - Κρίσεις καί συμπεράσματα γιά τό παιδί στό σύγχρονο κόσμο

Ὁ ὀργανισμός Ἑνωμένων ἔθνῶν, ἀνακήρυξε τό 1979 Διεθνές ἔτος Παιδιοῦ. Μιά ἀνακήρυξη ἀναγκία, ἀν σκεφτῇ κανεῖς πῶς

ή Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Παιδιού, έχει κιόλας ηλικία 20 χρόνων, αλλά σέ όλο τόν κόσμο ή κατάσταση των παιδιών δέν έχει καλύτερέψει.

Τά σχετικά στοιχεΐα πού δίνει ή ού- νισέφ είναι πράγματι άνατριχιαστικά. Μέ τήν άνακήρυξη του 1979 σάν Διεθνούς Έτους παιδιού, ό ΟΗΕ έλπίζει νά προκαλέσει άλλες στίς συνθήκες καί στήν νομοθεσία, πού θά καλύτερέσουν τήν θέση των παιδιών καί θά υπερασπίσουν τά δικαιώματά τους.

Είναι ή άρχή ένός προγράμματος πού θά διαρκέσει 10 χρόνια. Ή οίκονομική καί κοινωνική έπιτροπή του ΟΗΕ, θέλοντας νά μελετήσει τήν στρατηγική καί τους στόχους του προγράμματος παιδικής ηλικίας γιά τήν δεκαετία 79-88, συνήλθε σέ διάσκεψη στήν Μανίλα.

Έρευνες πού έγιναν σέ διάφορες χώ- ρες υπό άνάπτυξη μέ άφορμή τήν δημιουργία Οίκογενειακού Προγραμματισμού, έφεραν στό φώς αλήθειες, πού δυστυχώς ό πολιτισμένος κόσμος ή δέν τίς γνωρίζει ή άπλούστατα ά- διαφορεΐ.

Περίπου 15 έκατομμύρια παιδιά τόν χρόνο, στίς χώρες του τρίτου κόσμου, εί- ναι καταδικασμένα νά πεθαίνουν άπό πείνα.

Άκόμη παρατηρεΐται τό φαινόμενο του ύψη- λοϋ ρυθμού των γεννήσεων πού είναι συνέ- πεια καί αυτό της μεγάλης θνησιμότητας των παιδιών αυτών. Οί γονείς μή γνωρίζοντας

πόσα άπό τά παιδιά τους θά έπιζήσουν, κά- νουν όσο τό δυνατόν περισσότερα μέ άποτέ- λεσμα νά τους προσφέρουν μιá άθλια ζωή, λόγω οίκονομικών δυσχερειών.

1979. Έτος παιδιού. Θά γίνουν συν- έδρια, γιορτές, όμιλίες, προβολές ταινι- ών, τά ιδρύματα θά προβοϋν σέ άπολογι- σμούς καί θά προσπαθήσουν νά χρωματίσουν τήν πραγματικότητα ξεχνώντας - σύμφωνα μέ τίς έπίσημες εκθέσεις - τήν κατάσταση έ- νός άρκετά μεγάλου -σχετικά μέ τόν πληθυ- σμό μας- άριθμού παιδιών. Ξεχνώντας ότι 100.000 άνήλικα παιδιά, κάνουν κάθε εί- δους σκληρή δουλειά γιά νά φάνε ένα κομ- μάτι ψωμί, ότι 316.000 παιδιά, δέν έχουν τελειώσει τό Δημοτικό, ότι ό άριθμός των άπροσάρμοστων παιδιών φτάνει στήν χώρα μας τίς 250.000 καί ότι ή θνησιμότης των παιδιών στήν Ελλάδα είναι σέ ποσοστό 27%.

Τί νά ποϋμε γιά τά παιδιά των όρφα- νοτροφείων πού μεγαλώνουν σέ ένα κόσμο χω-ρίς στοργή καί πού οί λέξεις άγάπη καί χά- δι, είναι άφηρημένες έννοιες γι' αυτά;

Καί ποιός θά πάρει τήν εύθύνη γιά τίς τόσες αυτοκτονίες παιδιών πού διαβά-

ζουμε καθημερινά στις έφημερίδες;

Ή σημερινή Γυναίκα χειραφετημένη όπως είναι, εργάζεται. Ή γυναίκα σήμερα δεν αρκείται στο να παίζει τόν ρόλο της νοικοκυράς και ή εργαζόμενη μητέρα, αντιμετωπίζει τό πρόβλημα του που να αφήση τό παιδί της. Ή έλλειψη παιδικών Σταθμών έχει κακές συνέπειες. Οί γονείς έμπιστεύονται τά παιδιά τους σέ ανθρώπους άσχετους μέ τήν παιδαγωγική ή αφήνουν τά παιδιά τους μόνα στό σπίτι διατρέχοντας έτσι τόν κίνδυνο άτυχημάτων και τό χειρότερο άπ' όλα να βλέπουν τό παιδί σάν έμπόδιο στην επαγγελματική τους άνοδο μέ αποτέλεσμα να σκέπτονται, παρ'όλο που τό θέλουν, να κάνουν παιδιά.

Άς μήν έχουμε αύταπάτες και άς μήν περιμένουμε από ξένα χέρια. Τί κάνουν οί τοπικές Αύτοδιοικήσεις για τήν καλυτέρευση της ζωής αύτης της μερίδας ανθρώπων που στά χέρια τους κρατάνε τήν ζωή και τό μέλλον του τόπου τους; Τί δυνατότητες έχουν τά παιδιά του χώριού μας να γίνουν τέλειοι άνθρωποι, όταν διαβάζουν μόνο Μίκυ Μάρους και δεν βλέπουν τίποτε άλλο από τηλεόραση; Θά μου άπαντήσετε πως πηγαίνουν σχολείο. Άραγε μόνο τό σχολείο άρκει; Τό να μαθαίνουν Γεωγραφία, όρθογραφία και άριθμητική έχουμε εξασφαλίσει τήν κατάλληλη διαπαιδαγώγηση; Δέν θά μπορούσε άραγε να γίνει μιά προσπάθεια για προβολή μορφωτικών ταινιών; Δέν θά μπορούσε να ύπάρχει μιά βιβλιοθήκη που να παρέχει τήν δυνατότητα στά παιδιά, να διαβάζουν κάτι, όχι γιατί τό λέει ό δάσκαλος, αλλά γιατί

θά τά εύχαριστεϊ; Τί κάνουμε όλοι έμεϊς όταν τά παιδιά μας μαθαίνουν σάν πρώτο παιγνίδι τους, τόν πετροπόλεμο και βλέπουμε στό πρόσωπό τους τήν ικανοποίηση μόνο και μόνο έπειδή κατάφεραν να σπάσουν τό κεφάλι του φίλου τους;

Γιατί να μήν ύπάρχουν παιδικές χαρές που να μπορούν τά παιδιά να παίξουν άφοβα και χωρίς τόν κίνδυνο άτυχημάτων σ'

ένα χώρο που δεν έπηρεάζεται από όλα αυτά που μπορεί να είναι φορεϊς θανάτου; Πόσα αυτοκίνητα δεν πετιοϋνται ξαφνικά από στροφές και πόσα παιδιά άφοσιωμένα στο παιγνίδι τους δεν βλέπουν ότι ή ψυχαγωγία τους μπορεί να έξελιχθεϊ σέ τραγωδία; Και μεϊς τί κάνουμε για να ζοϋμε όσο γίνεται με λιγώτερο φόβο;

Τά σημερινά παιδιά πιο ξύπνια από τά παιδιά της δικής μας γενιās, έχουν τό θάρρος να ρωτήσουν για πράγματα που τά άπασχολοϋν και να γυρέψουν μιά λογική άπάντηση.

Άλλά πόσοι από τούς γονείς ή τούς δασκάλους έχουν τήν ύπομονή και τήν διάθεση να τούς έξηγήσουν; Πόσοι έχουν τήν γνώση για να ποϋν αυτό που πρέπει;

Έτσι ό κόσμος μας τραυματίζει τά παιδιά όπως τό δυνατό φως τραυματίζει τά εύαίσθητα μάτια.

Άς συνειδητοποιήσουμε πως τά παιδιά που άκοϋν για διαζϋγιο, οίκονομία, άνεργία και άλλες έννοιες, δεν ύκανοποιοϋνται ούτε μέ τήν Χιονάτη, ούτε μέ τόν Παπουτσωμένο Γάτο. Τό παιδί σήμερα έχει άκόρεστη δίψα για έπικοινωνία, μοναδική περιέργεια για ότι συμβαίνει γύρω του, όξύτατη νοημοσύνη και μεγάλη άγάπη για διάβασμα.

Άς γίνει λοιπόν μιά προσπάθεια για τήν μόρφωση - κοινωνική και πολιτιστική - των παιδιών και άς γίνει τό παιδί του γείτονα δικό σου παιδί.

Άς δοϋμε τί συμβαίνει από ιατρικής άποψης στά μέρη εκείνα που δεν λέγονται μεγάλες πόλεις. Στά άπομονωμένα χωριά της Έλληνικής γής και στά νησιά μας. Ό άγροτικός γιατρός, που μόλις πηρε τό πτυχίο του, προσπαθεϊ να κάνει τήν πρακτική του έκπαίδευση πειραματιζόμενος πάνω σέ ζωές.

Έτσι έκτός από Παθολόγος, καρδιολόγος, όρθοπεδικός, είναι και παιδίατρος. Μά

όλοι ξέρουμε πώς η παιδιατρική είναι ή πιο δύσκολη ειδικότητα. Έτσι όταν τό παιδί είναι άρρωστο, ή διάγνωση είναι σχεδόν πάντα ίδια, ή γρίπη, ή έπειδή τυχαίνει νά βγάξει δόντια. Έτσι ή μητέρα βλέπει τό παιδί της νά χάνεται πιστεύοντας πώς ό

θεός ήθελε νά τό πάρει κοντά του.

Άλλά από ποιόν νά ζητήσει κανείς εύ-
θηνες καί άν τό κάνει τί θά βγει; Αύτά
είναι μόνο μερικά άπ'όσα συμβαίνουν γύρω
άπ'τό παιδί. Κι'έπειδή τό θέμα είναι πλα-
τύ θά επανέλθουμε σύντομα.

άρθρο της Είδικής μας συνεργ-
γάτιδας Ματίνας Μ.Κολλάρου -
Κουμαριανού

Παραδοσιακοί Οίκισμοί

Μ'αυτές τίς λίγες γραμμές θά έπι-
χειρήσω νά κάνω ένα σχόλιο γύρω άπό τό θέ-
μα "τών παραδοσιακών Οίκισμών", χωρίς τήν
φιλοδοξία μιās λεπτομερειακής αναλύσεως
του θέματος, άφού βέβαια ούτε άπό είδικό
προέρχεται ούτε άπό επίδοξο συγγραφέα ή
δημοσιογράφο.

Αφορμή ήταν τό περιοδικό μας, αίτία
ή αγάπη για τόν τόπο μας καί τό λαϊκό στοι-
χείο πού χάνεται, καί βοηθός ένα άρθρο των
"Τεχνικών Χρονικών" (Τεύχος Ιουλίου 1978).

Καί πρώτα-πρώτα, άς αναλύσουμε τί
είναι οί Παραδοσιακοί οίκισμοί καί πώς
δημιουργήθηκαν.

Οί παραδοσιακοί οίκισμοί είναι δη-
μιουργήματα των δύο-τριών τελευταίων αι-
ώνων της νεώτερης ιστορίας του τόπου μας.
Διαφέρουν δηλαδή άπό τά μνημεία παλιότε-
ρων εποχών (Αρχαίās Έλλάδος, Έλληνιστι-
κών χρόνων, Βυζαντίου).

Είναι τά κτίσματα εκείνα πού δημι-
ουργήθηκαν για νά έξυπηρετήσουν τίς καθη-
μερινές ανάγκες της κοινωνίας πού προηγή-
θηκε άπό τή σημερινή, δηλαδή τήν κοινωνία
τήν άγροτική καί βιοτεχνική, σέ αντιδια-
στολή μέ τήν τωρινή καί βιομηχανική καί
καθαρά κεφαλαιοκρατική.

Μιά μορφή παραδοσιακών οίκισμών εί-
ναι τά κτίσματα του χωριού, πού κτίσθηκαν
για νά έξυπηρετίσουν τίς ανάγκες του γεω-
ργού, του κτηνοτρόφου, της γυναίκας της
υπαίθρου, πάντα σέ άμεση έξάρτηση μέ τό
φυσικό περιβάλλον στό όποιο έντάχθηκαν καί
δέθηκαν όργανικά μαζί του. Άκόμα κτί-
σθηκαν σέ άμεση έξάρτηση μέ τίς κλιματο-
λογικές συνθήκες του τόπου, τό κοινωνικό
καί πολιτικό περιβάλλον. Έτσι, έχομε για
παράδειγμα, τά σπίτια του Πηλίου, μέ τίς
χαρακτηριστικές πλάκες στη σκεπή για τά
χιόνια, έχομε τά σπίτια τά νησιώτικά πού
κτίσθηκαν δίπλα-δίπλα για τό φόβο των πει-
ρατών, τά σπίτια-πύργους της Μάνης κ.λ.π.

Στους οίκισμούς αυτούς μπορούμε νά
έντάξουμε καί τά σπίτια του δικού μας χω-
ριού κτισμένα όμως μέ άρκετή άπλοχωριά σέ
σύγκριση μέ άλλα άγροτόσπιτα. Είναι διό-
ροφα. Τό ισόγειο άφιερωμένο άποκλειστικά
στην έξυπρέτηση του γεωργού-κτηνοτρόφου,
τό κατώϊ, όπως τό λέμε, χωρίς νά είναι "κά-
τω άπό τή γή". Τό κατώϊ περιλαμβάνει μέ
άρκετές παραλλαγές, άχυρώνα, σταυλό, πατη-
τήρι καί άποθήκες για τρόφιμα (κρασί, λά-
δι, στάρι, κριθάρι, φρούτα κ.λ.π) καί ξύ-
λα. Τό επάνω πάτωμα, άφιερωμένο στη κα-
θημερινή ζωή της οίκογένειας μέ διπλούς
εύρύχωρους χώρους ύποδοχής, τό σαλό για
τήν πολύ φιλική συντροφιά καί τή σάλα για
τίς πιο έπίσημες γιορτές, γεγονός πού μαρ-
τυρεί τό ύψηλό βαθμό επικοινωνίας στίς
σχέσεις τους καί τόν κοινωνικό χαρακτήρα
των νησιωτών μας.

Μέ την εξέλιξη της κοινωνίας, την ανάπτυξη του εμπορίου, της ναυτιλίας και της βιοτεχνίας, στίς ήμιαστικές περιοχές δημιουργείται µιά άλλη μορφή κατοικιών, τά αρχοντικά. Είναι τά σπίτια των εύπορωτέων οίκογενειών, πού έξακολουθοῦν νά έξυπηρετοῦν τίς ίδιες λειτουργικές ανάγκες, ὁ πλοῦτος ὁµως τῶν ιδιοκτητῶν φαίνεται στά ὑλικά κατασκευής, στόν τρόπο κατασκευής, στήν έσωτερική διακόσμηση καί στήν ἐπιβλητικότητα τῶν χώρων τους.

Καθώς προχωρεῖ ἡ ανάπτυξη τῆς οἰκονοµίας καί συγκροτεῖται τό ἑλληνικό κράτος, ἐμφανίζονται στίς πόλεις τά νεοκλασικά σπίτια µέ εύρύχωρες αἰθουσες καί µεγαλοπρεπή έξωτερική παρουσία.

Ύπῆρξαν καί ἐνδιάµεση τύποι παραδοσιακῶν οἰκισµῶν καί παραλλαγές τῶν ἀνωτέρω τριῶν τύπων, ἀλλά πάντα σέ ἄµεση ἐξάρτιση μέ τίς τοπικές συνθήκες καί ανάγκες. "Ἐτσι ἔχοµε οἰκισµούς Αἰγιοπελαγίτικης Ἀρχιτεκτονικῆς, Ἡπειρωτικῆς, Μακεδονικῆς κ.λ.π.

Καί τώρα ὅς δοῦµε ποιοί παράγοντες καθώρισαν τό μέλλον τῶν παραδοσιακῶν οἰκισµῶν καί τί ἐπικρατεῖ σήµερα.

Στόν αἰῶνα µας συνέβησαν συνταρακτικά ἱστορικά γεγονότα πού ἀναπόφευκτα ἀφῆσαν τήν σφραγίδα τους καί ἐπιδέσσαν τό μέλλον τῶν παραδοσιακῶν οἰκισµῶν.

Πρῶτα-πρῶτα, πόλεμοι καί βοµβαρδισμοί, σεισμοί καί πλημμύρες, κατέστρεψαν καί ἔκαψαν σπίτια - χωριά - πόλεις. Ἡ Μικρασιατική καταστροφή καί ἡ ἀνταλλαγή πληθυσμοῦ ἦταν αἰτίες πού μετακινήθηκε πλῆθος ἀνθρώπων καί δημιουργήθηκαν ἔκτακτες ἀνάγκες στεγάσεως. Ἀκόµα μεταφέρθηκαν ἀπό τόπο σέ τόπο πολιτιστικά στοιχεῖα, τέχνες καί συνήθειες πού ἐπιδέσσαν τόν τρόπο δημιουργίας τῶν οἰκισµῶν.

Μιά ἄλλη σοβαρή αἰτία, ἴσως ἡ σοβαρύτερη στά τελευταῖα χρόνια πού ἐπιδέσσε ἀποφασιστικά ὅλους τούς τοµεῖς δραστηριό-

τητος τῆς κοινωνίας µας εἶναι ἡ έσωτερική καί έξωτερική μετανάστευση. Εἶχε σάν ἀποτέλεσµα τήν ἐγκατάλειψη τῆς ὑπαίθρου καί τῶν παραδοσιακῶν οἰκισµῶν καί παράλληλα τή γιγάντωση τῶν πόλεων καί τήν ἀνθιση τῆς πολυκατοικίας.

Ἡ ἀναζήτηση μιᾶς καλύτερης τύχης, ἔφερε στά ἀστικά κέντρα τῆς χώρας (κυρίως τήν Ἀθήνα) ἡ στά ἐργοστάσια τῆς Εὐρώπης τά καλύτερα νειᾶτα, στερώντας τήν ἐπαρχία ἀπό τό νέο αἷµα καί δημιουργώντας χωριά - φαντάσµατα. Μιά ἄλλη Ἑλλάδα, ἔξω ἀπό τά σύνορά της καί µιά Ἀθήνα κατοικηµένη ἀπό µή Ἀθηναίους.

Φθάνοµε στίς μέρες µας πού τό οἰκονοµικό συµφέρον παίζει πρωταρχικό ρόλο στή ζωή µας, κανονίζει τίς κοινωνικές καί ἐπαγγελματικές σχέσεις µας καί ἀποφασίζει γιά τήν μορφή τῶν σπιτιῶν πού κατοικοῦµε καί τοῦ γενικοῦ περιβάλλοντος πού ζοῦµε.

Ἐτσι, καταπράσινες περιοχές γίνονται οἰκόπεδα, κῆποι καί ὁμορφα κτίρια, γίνονται "ἀντιπαροχές", γίνονται "διαμερίσµατα μέ καλοριφέρ" καί "ρετιρέ μέ βεράντα".

Ὁ παράγων "τουρισµός" μπαίνει στό πλέγµα "οἰκονοµικό" καί µόνον "συµφέρον", καί ἐπειδή εἴµαστε ἓνας λαός πού ζοῦµε ἔντονα τό κάθε τι καί χωρίς κανένα αὐτοέλεγχο καί μέτρο, ἡ πιό πολλή ζωή τῆς ἐπαρχίας πού θεωρεῖται τουριστική κινεῖται γύρω ἀπ' αὐτή τήν ἐννοια.

Δροσερές παραλίες γεµίζουν συρματοπλέγµατα καί ἐν ὀνόµατι τοῦ τουρισμοῦ ὑψώνοµε τσιµεντένια µεγαθήρια γιά πλούσιους τουρίστες. Τά χωριά, ὅσαν δέν ἔγιναν ἐρείπια, χάνουν τό χρῶµα τους, μπαλώνονται πρόχειρα-πρόχειρα καί γίνονται "ἐνοικιάζεται δωµάτια". Βελώνονται τά κατώγια καί γίνονται µαγαζιά μέ χίλιες δυό ἀποµήσεις λαϊκῆς τέχνης. Ποῦ εἶναι τά καλντερίµια, ποῦ εἶναι τά λαξευτά ὑπέρθυρα, οἱ ἀνεµόµυλοι, οἱ γλάστρες στίς αὐλές καί τά περπατάκια. Κοντεύουν νά λείψουν καί τά περπατάκια.

Όλη η λαϊκή μας αρχιτεκτονική κληρονομιά χάνεται. Χάνονται τα σημάδια της νεώτερης ιστορίας μας, οι πηγές της σύγχρονης τέχνης μας, τα πατήματα των παπούδων μας σβήνουν, εξαφανίζεται σιγά-σιγά η πολιτιστική μας ταυτότητα.

Χάνονται ήθη και έθιμα, συνήθειες που πήγαιναν από γενιά σε γενιά, παραδοσιακές τέχνες και επαγγέλματα, οι άνθρωποι δεσμοί που έδεναν τον έναν με τον άλλον. Δεν ριζώνουμε σε μία γειτονιά, σήμερα Παγκράτι αύριο Κηφισιά, δεν έχουμε φίλεις με την απέναντι, ΔΕΝ ΠΡΟΦΤΑΙΝΟΥΜΕ ΠΙΑ. Δεν πάμε στο χωριό βεγγέρα, ούτε στο φούρνο να φουρνίσουμε τό ψωμί. Δεν καπνίζει πια "κάπασος" γιατί απλούστατα δεν υπάρχει τζάκι ούτε για διακόσμηση. Τους "καβάδες" τους πουλήσαμε στο παλιατζή και αγοράζουμε απομιμήσεις, μία και έγιναν μόδα στην Αθήνα.

Τώρα πάμε τά καλοκαίρια στο χωριό, βάζουμε μωσαϊκό στο πατρικό μας, περνάμε ηλεκτρικό καλώδιο και λάμπα του πετρελαίου και καμαρώνουμε γιατί είναι "άντίκα".

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η Γυναίκα του χθές και του σήμερα

Τό έτος της γυναίκας γιορτάστηκε πρῶν λίγα χρόνια Παγκοσμίως. Μά τί είναι η γυναίκα και από πότε έπαψε να είναι πράγμα; Μιά μικρή ιστορική ανασκόπηση θά μάς βοηθήσει να σκεφτούμε πολύ.

Η Γυναίκα κατά την προϊστορική περίοδο, έχει αποκλειστική άσχολία της την άνατροφή των παιδιών. Ο άντρας άσχολεται μόνο με τό κυνήγι και τό ψάρεμα. Όσο κι αν φαίνεται περίεργο, τότε την σέβονται και την υπολογίζουν. Ο άντρας αναγνωρίζει τις ικανότητές της και τελικά υποτάσσεται. Την εποχή εκείνη κοινωνικά και πνευματικά είναι ίση με τον άντρα.

Πολλοί θά μου πουν ότι είναι πιο εύκολα τώρα. Δεν μπορώ να υπολογίσω αυτή τη στιγμή τό βάρος των ανταλλαγμάτων που δίνουμε γι' αυτή την εύκολία.

Ξέρω μόνο πώς στη πόλη τις Κυριακές δεν πάμε πια επίσκεψη στο χωριανό μας, πώς τό σαλό έγινε λίβινγκ-ρούμ, έχω ξεχάσει πώς λένε τά ξαδέλφια της μάνας μου και φοβάμαι πώς ίσως-ίσως αύριο ξεχάσω και τό όνομα του άδελφού μου.

Σάν επίλογο, θάθελα να κάνω μία εύχή.

Στά σχολεία τά παιδιά μας να μάθουν αυτό που δεν μάθαμε. Να αγαπάμε και να σεβώμαστε την κληρονομιά που μάς άφησαν οι παποϋδες μας. Να διδάσκεται η παραδοσιακή τέχνη και μαστοριά στον κάθε τόπο που άνθισε και άφησε τά σημάδια της.

Και τέλος να πολλαπλασιασθούν οι νέοι άνθρωποι που θάχουν τό μεράκι να άσχοληθούν με την διατήρηση της παράδοσης και να δώσει θετικά αποτελέσματα η Κρατική προσπάθεια για την διατήρηση των παραδοσιακών οίκισμών.

Κατά την Μυθολογία, κρατά την ίδια θέση στις ίδιες άσכולίες που είχε την πρωτόγονη εποχή. Οι προστάτιδες της Εύγονίας, της Γονιμότητας όπως η Κυβέλη και η Δήμητρα, της Σοφίας όπως η Αθηνά, οι νεράιδες, οι μέγαιρες που έχουν υπερφυσική δύναμη, είναι γυναίκες. Την εποχή της μητριαρχίας κατέχουν μία μεγάλη έξουσία. Τά πάντα στην οίκογένεια έξαρτώνται από την μητέρα. Οι άρχαίοι Έλληνες συγγραφείς αναφέρουν ότι σε μερικές φυλές των Έκνυθων υπήρχαν κοινότητες που διευθύνονταν από Γυναίκες.

Η ανακάλυψη του χαλκού και του σι-

δήρου, λίγο άργότερα, καθιέρωσαν τήν κυρίαρχία του άντρα καί άνέτρεψαν τόν καταμερισμό των έργασιών. Αυτό τό γεγονός, ή άνατροπή του μητρικού δικαίου, υπήρξε ή μεγάλη κοσμοϊστορική ήττα του γυναικείου φύλου. 'Απ' αυτήν τήν στιγμή ή ύπεροχή του άντρα έχει στερεωθεί. 'Η γυναίκα είναι τώρα γι' αυτόν ένα έργαλειό πού γεννάει παιδιά. 'Από τήν δικαιοδοσία του πατέρα της, πέφτει στην δικαιοδοσία του άντρα της. Τήν ανταλλάσσουν σάν έμπορεύμα μέ ζώα ή όπλα. 'Η τυχόν παρακοή της ή άπιστία της, τιμωρεΐται μέ θάνατο.

Τά κείμενα των 'Ινδιών, δέν έπιτρέπουν στην γυναίκα νά έχει έλευθερία ούτε καί τίποτε άλλο. Οί λαοί της 'Ανατολής τήν περιφρονοΰν λέγοντάς την πιό μικρή καί από τό θάνατο.

Κι' έρχόμαστε στους πολιτισμένους 'Ελληνες. Καί έδώ ή μεταχείρησή της δέν υπήρξε καλύτερη. Οί άνδρες άσχολοΰνται μέ τήν πολιτική, ένω οί γυναίκες μένουν σέ πλήρη άπομόνωση στό σπίτι χωρίς καμιά έπαφή μέ τόν υπόλοιπο κόσμο. Οί περισσότεροι 'Ελληνες φιλόσοφοι υπήρξαν μισογύνιδες. 'Ο Πυθαγόρας έλεγε πώς δύο στοιχεΐα δημιούργησαν τόν κόσμο, τό αγαθό στοιχεΐο πού δημιούργησε τήν τάξη, τό φώς καί τόν άντρα, καί τό κακό στοιχεΐο πού δημιούργησε τό χάος, τό σκοτάδι καί τήν γυναίκα. 'Ο Δημοσθένης δηλώνει πώς παίρνει κανείς μιá σύζυγο γιά νά του κάνει παιδιά. 'Ο Περικλής τήν κλείνει στόν γυναικονίτη καί ό 'Αριστοφάνης τήν κοροΐδεΐει μέ είρωνεία καί σαρκασμό. 'Αλλά καί κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους, δέν αναγνωρίζεται τό δικαίωμα της έλεύθερης βούλησης καί ή γυναίκα είναι κάτω από τήν κηδεμονία του πατέρα της καί του άντρα της.

'Ο χριστιανισμός στά πρώτα του βήματα, δίνει στις γυναίκες πολλές έλπίδες γιά καλυτέρευση της ζωής τους, αλλά γρήγορα ποτίζονται μέ μεγάλη άπογοήτευση. Παρ'όλο πού γυναίκες γιά τήν υποστήριξη της νέ-

ας θρησκείας, θανατώνονται καί υποφέρουν άβάσταχτα μαρτύρια, έν τούτοις ή γυναίκα, από τήν στιγμή πού καθιερώθηκε ό χριστιανισμός, ταπεινώνεται. Οί πατέρες της εκκλησίας, βλέπουν σ' αυτήν τόν αϊώνιο πειρασμό, τήν παγίδα του πονηροΰ καί τήν άποκαλούν θύρα του διαβόλου.

'Ο 'Αγιος 'Ιωάννης ό Χρυσόστομος έλεγε: "Ανάμεσα σέ όλα τά άγρια θηρία δέν ύπάρχει βλαβερώτερο ζώο από τήν γυναίκα". Τόν Μεσαίωνα ό άντρας έχει δικαίωμα νά δωρίξει τήν γυναίκα του, νά τήν δέρνει καί τό χειρότερο νά τήν πουλάει. 'Η παντρεμένη γυναίκα υποχρεώνεται νά μένει πιστή κατά έναν τρόπο άπαράδεκτο καί άναξιοπρεπή. 'Ο σύζυγος όταν πρόκειται νά λείψει της τοποθετεΐ τήν ζώνη άγνότητας, μετατρέποντάς την έτσι σέ ζώο. Κατά τήν 'Αναγέννηση ή θέση της Γυναίκας βελτιώνεται κάπως. 'Αποκτά μιá μικρή άνεξαρτησία, παίρνει μέρος στην πνευματική ζωή καί βρίσκει ύπερασπιστές των δικαιωμάτων της. 'Ο 'Ερασμος καταγγέλει τήν τυραννία των γυναικων καί σπάνε κάπως τά δεσμά των κανόνων της ήθικης. 'Η άστική τάξη του 18ου αΐωνα παρ' όλου πού στά σαλόνια των κοσμικων θριαμβεύει τό ώραΐο φύλο, εκθειάζει τίς άρετές καί τήν άπουσία της γυναίκας από τήν κοινωνική ζωή. 'Ο Ναπολέον παρομοιάζει τήν γυναίκα μέ τήν άχλαδιά πού δίνει άχλάδια στόν ιδιοκτήτη της.

'Η μειονεκτική θέση της παντρεμένης είναι φανερή.

'Η γυναίκα δέν έχει δικαίωμα νά κάνει ένα έπάγγελμα, νά αγοράζει, νά πουλάει, νά ταξιδεύει καί όλα έκεΐνα τά προνόμια πού μπορούσε νά έχει ένας άνθρωπος.

Παρ'όλα αυτά ή έπιρροή των γυναικων αύξήθηκε κατά πολύ. Σέ όρισμένες χώρες της Εύρώπης, οί γυναίκες αρχίζουν νά άσχολοΰνται μέ τήν πνευματική κίνηση.

Τά μοναστήρια δέν είναι πιά της μόδας καί ή άνατροφή των κοριτσιων γίνεται

στά σπίτια. Πολλές γυναίκες της κατώτερης τάξης, δουλεύουν στα κτήματα, ή σαν έργατρίες. Φυσικά ο μισθός είναι σχεδόν τό 1/3 των ανδρών.

Μετά απ' αυτό, στις αρχές του 19ου αιώνα, ή συμμετοχή της γυναίκας στην οικονομική ζωή, αλλάζει την μορφή της κοινωνίας.

Η γυναίκα αισθάνεται την ανάγκη, να καλυτερέψει την θέση της απέναντι στην πολιτεία και άξιώνει την αλλαγή. Τά βασικά αίτήματά της είναι να της παραχωρηθούν πολιτικά δικαιώματα, βελτίωση της θέσης της στην οικογένεια και έξισωση αποδοχών.

Ο αγώνας πού αρχίζει για να αποκτήσει αυτά τά δικαιώματα στην αρχή παρουσιάζει μικρές έπιτυχίες. Η πρόοδος του κινήματος της γυναικείας χειραφέτησης, είναι βραδύτατη. Μόλις κατά τό τέλος του 19ου αιώνα άρχισαν να παραχωρούνται σε μερικά κράτη πολιτικά δικαιώματα.

Από τό τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ή πρόοδος της νομικής ίσοτιμίας της γυναίκας μέ τόν άντρα γίνεται γρηγορώτερη. Η Σοβιετική Ένωση έχοντας τό προβάδισμα μέ ένα διάταγμα καταργεί την συζυγική έξουσία και διακηρύσσει απόλυτη ίσότητα μεταξύ των δύο φύλων.

Στην Αγγλία παραχωρήθηκε περιορισμένο έκλογικό δικαίωμα τό 1917 και μόνο τό 1928 αναγνωρίστηκαν τά πολιτικά δικαιώματα. Στην Γερμανία δόθηκαν τό 1918 και στις Η.Π.Α τό 1920.

Μετά τόν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ή εξέλιξη είναι ραγδαία. Ο καταστατικός χάρτης του ΟΗΕ, θέτει τά θεμέλια της νομικής ισότητας.

Στην Ελλάδα πρώτη φορά δόθηκαν Πολιτικά δικαιώματα τό 1930. Σύμφωνα μ' αυτά είχαν δικαίωμα να ψηφίζουν στις Δημοτικές και Κοινοτικές εκλογές, όσες γυναίκες είχαν συμπληρώσει τό 30όν έτος της ηλικίας τους, και γνώριζαν ανάγνωση και

γραφή. Δηλαδή τό δικαίωμα ήταν περιορισμένο και ούσιαστικά, δώρον "άδωρον" γιατί σε όλη την Ελλάδα ψήφισαν στις Δημοτικές και κοινοτικές εκλογές του 1934 μόνο 4000 Έλληνες. Αργότερα καταργήθηκε ή προϋπόθεση της ανάγνωσης και της γραφής.

Από τό 1952 ή Ελληνίδα έχει εκλογικά δικαιώματα και για τις Βουλευτικές και για τις Κοινοτικές εκλογές.

Η χειραφέτηση της γυναίκας αύξάνει συνεχώς στην οικονομική και κοινωνική ζωή καθώς και στην πολιτική.

Ο άπολογισμός των κατακτήσεων της γυναίκας σε όλους τούς τομείς δείχνει πώς έχει κερδίσει πολύ έδαφος. Στόν οικονομικό τομέα, οι συνθήκες έπέβαλαν την άποψη πώς ή συμμετοχή της γυναίκας στην παραγωγική προσπάθεια κάθε χώρας είναι σημαντική. Στόν τομέα των γραμμάτων και των τεχνών ή χειραφέτηση της γυναίκας την βοήθησε να κατακτήσει εύρύτατο χώρο. Κι' εκεί πού ή εξέλιξη της γυναίκας προχώρησε μέ μεγάλο ρυθμό είναι στην έπιστήμη και στην παιδεία.

Η γυναίκα του 20ου αιώνα δέν έχει σάν μόνη άποστολή της να άσχολείται μέ τό νοικοκυριό ή τά παιδιά. Στρέφεται όλοένα και περισσότερο σε δραστηριότητες έξω από τό σπίτι και παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία, την πολιτική καθώς και στην πνευματική ζωή της χώρας της. Μέ δυό λόγια προσφέρει περισσότερα απ' τόν άνδρα.

Όμως γιατί ακόμη και σήμερα πού ή γυναίκα μετά από τόσους αγώνες έχει πετύχει τόσα πολλά, τό λεγόμενον ίσχυρόν φύλο την άντιμετωπίζει σάν κάτι λιγώτερο σημαντικό απ' αυτό; Γιατί σε όρισμένες πόλεις της Ελλάδας τό "άρσενικό" τό φωνάζουν παιδί και τό "θηλυκό" κορίτσι;

Αραγε μόνο τά άγόρια είναι παιδιά μας;

Οι γυναίκες δέν πολέμησαν στόν πόλεμο, δέν βασανίστηκαν, και κοπέλλες δέν

ήταν στο Πολυτεχνείο την φοβερή εκείνη νύχτα του Νοέμβρη; Γιατί λοιπόν κάτι που είναι παραδεκτό για τον άντρα είναι απαράδεκτο για την γυναίκα; Γιατί όταν η γυναίκα μένει ανύπαντρη κάτι της λείπει, ενώ ο άντρας είναι απλούστατα έξυπνος;

"Ισως νά φταίει η νοοτροπία που αποικιά κανείς. "Ισως νά παίρνουμε σαν πρότυπα, πράγματα που μάς συμφέρουν, και δεν μπορούμε νά πιστέψουμε πως γεννηθήκαμε για νά βλέπουμε μόνο μπροστά και σχεδόν καθόλου προς τα πίσω. "Ισως νά φταίει ο σημερινός άντρας που βλέπει τά πράγματα από την δική του πλευρά και υποστηρίζει τά συμφέροντά του, αφού φυσικά αυτός είναι ο

νομοθέτης, αυτός ο κυβερνήτης, αυτός ο Διευθυντής.

Βλέπει την γυναίκα νά κατακτά σιγά-σιγά χωράφια που τά θεωρούσε αποκλειστικά δικά του, και αρχίζει νά ανησυχεί.

Από την άλλη όμως φταίει και η ίδια η γυναίκα, γιατί είναι αυτή που σαν μητέρα, εξακολουθεί νά μεγαλώνει τά παιδιά της με την νοοτροπία που την μεγάλωσε η δική της μητέρα.

Αλλά τό θέμα γυναίκα, είναι τόσο μεγάλο και παλιό όσο και ο κόσμος. Μπορεί νά τό εξαντλήσει κανείς; Γι' αυτό θά επανέλθουμε απ' άλλη σκοπιά σ' επόμενο φύλλο μας.

Λαϊκός πολιτισμός-

-Περιστεριώνες

Από τό βιβλίο της Ν. Γουλανδρή "Περιστεριώνες στη Τήνο και στην "Ανδρο"

(Επιμέλεια Τούλα Δεσύρη)

Τοῦτα τά γνήσια δείγματα της Κυκλαδίτικης λαϊκής αρχιτεκτονικής είναι πρόνομο μοναδικό κι εξαίσιό του νησιού μας και μερικῶν ἄλλων - Της "Ανδρου, Μυκόνου και Σίφνου - και ὅμως δέν τᾶχουμε - οὔτε ἔμεϊς που καθημερινά τά καμαρώνουμε - δυστυχῶς ἀρκετά προσέξει.

Χωμένα μέσα σέ λαγκάδια και ρεματιές, μακριά από τά σπίτια τῶν χωριῶν δεσπόζουν μέσα στο τοπίο και προκαλοῦν τό θαυμασμό για τόν ἀγνωστο κυκλαδίτη καλλιτέχνη χωρικό που τά ἔφτιαξε μέ τό ἀλάνθαστο ἐνστικτό του, τοῦ ὠραίου και τοῦ ἀρμονικοῦ.

Στή Τήνο ὑπάρχουν οἱ πιό πρωτότυποι σπάνιοι και πλούσιοι περιστεριῶνες ἰδίως στά φραγκοχώρια. Πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε ὅλα τά παλιά μονοπάτια που ὁδηγοῦν στίς ἐξοχές, νά σκαφαλώσουμε ξερολιθιές, νά

πιάσουμε ἀνηφοριές, κατηφοριές, νεροσυρμούς, φαράγγια, για ν' ἀνταμώσουμε, ξάφνιασμα, λευκά τίς κατοικίες αὐτές τῶν περιστεριῶν.

α) Ἱστορία

Πότε πρωτόδωσαν αὐτή την ἀρχιτεκτονική μορφή οἱ λαϊκοί τεχνίτες στους περιστεριῶνες;

Γιατί μέ την ἴδια ἀγάπη που ἐκτιζαν τίς κατοικίες τῶν ἁγίων - τά ἐκκλησία - ἐκτιζαν και τίς κατοικίες τῶν περιστεριῶν;

Οἱ γραπτές πηγές λένε πως στήν Ἀνατολή τά περιστέρια πρωτόγιναν ἡμερα πουλιά. Ἡ συνήθειά τους νά φωλιάζουν σ' ἐρειπωμένα ψηλά κτίσματα ἢ σ' ἀπομάρκους ναούς, ἦταν ἡ αἰτία της συμφιλίωσης μέ τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἱερεῖς τῶν ναῶν πίστεψαν πως ἦταν ἱερά πουλιά κι ἀρχισαν νά τά προστατεύουν.

Από την Ἀνατολή τά ἡμερα αὐτά περιστέρια ἔφτασαν στήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ἱ-

σως οι Φοίνικες ναυτικοί που τ'άγαποῦσαν, νά τὰ ἔφεραν στό νησί τῆς Κύπρου κι ἔγι-
ναν καί ἐκεῖ λατρευτικά πουλιά τῆς Ἀφρο-
δίτης. Ὁ ἐπόμενος σταθμός ἦταν οἱ Κυ-
κλάδες.

Ὁλος ὁ ἀρχαῖος Ἑλλαδικός κόσμος τὰ
λάτρευε σά σύμβολο ἐρωτικό καί μαντικό,
τούς ἐχτίσε περιστεριῶνες κι ἐπλεξε γύρω
τους ἀπειρους μύθους.

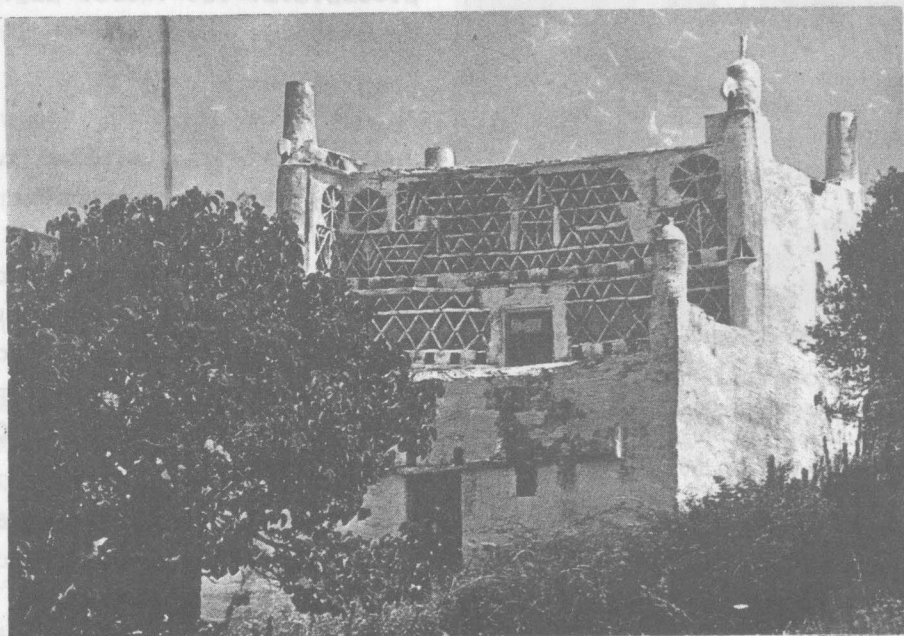
Μέ τήν καινούργια θρησκεία τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ, ἀπό τήν Ἀνατολή ἔρχεται πάλι
ἐνισχυμένη ἡ ἀγάπη γιά τό περιστέρι. Ἀπό
ἐκεῖ πετᾷ μέ τό κλαδί τῆς ἐλιᾶς στό ράμ-
φος, διαλαλεῖ τήν εἰρήνη, ἀπεικονίζει τό
Χριστό κι ἀκόμα τό Ἅγιο Πνεῦμα.

Ὁ Κυκλαδίτικος λαός στήν Τήνο χτί-
ζει τούς περιστεριῶνες ἔξω ἀπ'τά χωριά σέ
μέρη ἀπάνεμα, κοντά σέ ρυάκια, σέ πηγές,
στά σταροχώραφα. Ἐκεῖ τὰ περιστέρια βρῖ-
σκουν εὐκολα νερό καί καθαρή τροφή.

κλαῖκεύτηκε. Ἀπό τό 18ο αἶώνα ὡς τὰ μέ-
σα περίπου τοῦ 19ου πληθός ἀπό καινούργι-
ους περιστεριῶνες ξεφύτρωσαν στό νησί. Ἐ-
γιναν μάλιστα τόσοι πολλοί που καταγράφη-
καν στό Τουρκικό κτηματολόγιο, μέ ὑπο-
χρεωτικό φόρο, ἔνα γρόσι τό χρόνο. Ὅμως
ἄλλαξαν οἱ καιροί καί ἡ ζωή. Μέ τή φτώ-
χια τοῦ νησιοῦ, τούς πολέμους, τούς λιμούς
τήν ἀσυνειδησία τῶν κυνηγῶν, τὰ ὁμορφα πε-
ριστέρια χάθηκαν. Στό τέλος τοῦ 19ου αἱ.
οἱ περισσότεροι περιστεριῶνες εἶναι πιά
ἐρημοί.

Κάπου 800 ὅμως στέκουν ὀρθιοί μέ τή
θλιμένη τους ὁμορφιά, γιά νά θυμίζουν τὰ
περασμένα μεγαλεῖα.

Τό θαυμαστό εἶναι πῶς μέσα σ'ὅλο τό
Αἶγαο, κανένας περιστεριῶνας δέν εἶναι
ὅμοιος μέ ἄλλο. Οἱ τεχνίτες τους δέν ἔ-
καναν ποτέ ἀντιγραφή.

β) Ἀρχιτεκτονική

Στά χρόνια που ἔφτασαν οἱ Βενετοί
κατακτητές στά νησιά μας, ἐφάρμοσαν καί
τό προνόμιο που ἔδινε τό δικαίωμα νά δια-
τηροῦν περιστεριῶνες. Ὅταν οἱ Βενετοί ἐ-
γκατέλειψαν τήν Τήνο καί ἡ γῆ ἐγινε κτῆμα
τῶν χωρικῶν, ὁ θεσμός τῶν περιστεριῶνων ἐ-

τό σχῆμα τους εἶναι ἕνα ὀρθογώνιο
διόροφο κτίσμα καί σπάνια συνεχίζονται
προσθήκες. Μιά χαμηλή ξύλινη πόρτα ὁδη-
γεῖ στό κάτω πάτωμα. Εἶναι ἕνας μικρός
χώρος που ἀνήκει στόν καλλιεργητή σάν ἀ-
ποθήκη.

Μιά ξύλινη έσωτερική σκάλα οδηγεί μέ καταπακτή στόν πάνω χώρο, στην κατοικία τών πουλιών. Πέτρινες μικρές φωλιές στηρίζονται γύρω-γύρω στους τοίχους.

Τό δάπεδο είναι στρωμένο μέ μεγάλες σχιστολιθικές πλάκες. Τό ίδιο κι ή όροφή.

Τό δώμα σκεπάζεται μέ καλοπατημένο άργιλόχωμα. Στο ακρόδωμα, γύρω-γύρω μικρά κολονάκια καταλήγουν πολλές φορές σε κεραίες δυσερμηνεύτων σχημάτων.

"Άλλοι τά λένε άτομικά σύμβολα, σημάδια για να ξεχωρίζουν τά περιστέρια τό δικό τους περιστεριώνα.

Τά παραθυράκια πού μπαينوβαίνουν τά πουλιά είναι ή άφορμή πού δίνουν την καταπληκτική διακόσμηση στους έξωτερικούς τοίχους. Οι λεπτές πλάκες πού σχηματίζουν τό τριγωνικό άνοιγμα καθώς έξέχουν δίνουν μιá ανάγλυφη ύφή. Οι πλάκες αυτές μέ αυτόσκοπό τή διακόσμηση, συνθέτουν στην επιφάνεια του τοίχου άπειρους συνδυασμούς τριγωνικού συμπλέγματος και άποδίδουν τά πιο άγαπητά θέματα στη λαϊκή τέχνη, τό ρόμβο, τόν ήλιο, τό κυπαρίσι.

Τό αίγαιοπελαγίτικο δυνατό φώς, δυναμώνει τή λευκότητα τών τοίχων, οι τριγωνικές προεξοχές γίνονται έντονες και ή σκιά πού σχηματίζει τό κενό του τριγώνου παίζει ένα τέλειο αίσθητικό παιγνίδι μέ τό λευκό, καθώς αυτή είναι μαύρη.

"Έτσι όλος ό περιστεριώνας έξαυλώνεται, παίρνει την έλαφράδα του πουλιού, γίνεται πέταγμα κι άνάταση στόν καταγάλανο ούρανό.

Κι όμως όλη αυτή ή άπέριτη όμορφιά κι ή γοητεία έχει καταντήσει να περνά από μās άπαρατήρητη. Ποιές προσπάθειες έγιναν για να συντηρηθούν και να διατηρηθούν τουτα τ'άριστουργήματα τής τέχνης μας; Ποιοί άπ'όσους λέγονται "άρμόδιοι φορείς" φρόντισαν να κρατήσουν στη ζωή αυτά τά μοναδικά κι υπέροχα κτίσματα;

"Άς προβληματιστούμε όσο είναι καιρός κι άς θυμήσουμε σ'όλους τους πολιτιστικούς συλλόγους του νησιού μας να δώσουν την άγάπη και τή φροντίδα τους για τους περιστεριώνες. Κι ακόμα άς γίνη προσπάθεια να γίνουν γνωστά αυτά τά κτίσματα στόν πολύ κόσμο πού άγνοεί την παρουσία τους. "Όλοι έχουμε κάποια ευθύνη για αυτή την πολύτιμη κληρονομιά πού λέγεται "π ε ρ ι σ τ ε ρ ι ω ν ε ς".

Παράλληλα μέ την άναφορά τής συνεργάτιδάς μας στους περιστεριώνες τής "Τήνου", τό περιοδικά μας, άνακοινώνει, την έκδοση άπ'τήν άδελφότητα Τηνίων ήμερολόγιου του 1978, μέ τό θέμα αυτό. Συγχαίρει την άδελφότητα για την αξιόλογη πρωτοβουλία της και πληροφορεί ότι τά έσοδα του ήμερολογίου θά διατεθούν για τή διατήρηση τών περιστεριώνων του νησιού μας. "Όλοι λοιπόν άς σταθούμε κοντά σ'αυτή τή προσπάθεια.

Συνέχεια από την σελ. 6

Για τό λόγο αυτό τό Δ. Συμβούλιο έκρινε ότι για να προχωρούμε όλοι μαζί κάνοντας έργα για τό καλό του χωριού, θά πρέπει άπό τους φορείς πού μπορούν και υπάρχουν για τό χωριό να υπάρχει συμπράσταση και φροντίδα για τό κάθε ένα έργο ξεχωριστά. "Έτσι άρχίζοντας και προχωρώντας ένα έργο, να μπορούμε να μιλάμε και να προγραμματίζουμε ένα δεύτερο.

Οι 150.000 είναι στη διάθεση τής κοινότητας μέ έπιστολή πού έκανε τό Διοικητικό Συμβούλιο προς την Κοινότητα. "Η άπάντηση του προέδρου τής Κοινότητας Γιάννη Ζιαννάρα δημοσιεύεται σ'αυτό τό φύλλο.

Δέν πρέπει να ξεχνούμε ότι ό δρόμος είναι έργο για όλους και οι ώφέλειες του δρόμου θά είναι τό ίδιο για όλους. Γι'αυτό ό Σύλλογος θά κάνει μεγάλες προσπάθειες να προωθήσει όλες τίς δουλειές πού απαιτούνται για την άποπεράτωσή του.

Ἡ εὐχαρίστηση γιὰ ὅλους πού ζοῦν στήν Ἀθήνα καί προσφέρουν γιὰ τό χωριό θά εἶναι πολύ μεγάλη, ὅταν ἀκούσουν ὅτι καί ἀπό τό χωριό ὑπάρχει ἀνταπόκριση καί ὅτι ἡ προσπάθεια θά εἶναι ἀπό ὅλους.

Γι' αὐτό καί ἀπό τούς συγχωριανούς μας θέλουμε νά δείξουν καλή διάθεση καί

ΛΑΙΚΗ ΤΕΧΝΗ - "ΑΡΓΑΛΕΙΟΣ"

Ἄρθρο τοῦ Εἰδικοῦ μας συνεργάτη Χρήστου Κ. Μαυρουδῆ.

Διάβασα τό πρῶτο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ "ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ", τό ὁποῖο ἐκδίδει ὁ σύλλογος "τῶν ἀπανταχοῦ Φαλαταδιανῶν" καί τοῦ ὁποῖου ἀποτελῶ μέλος ἀπό τό 1961. Μοῦ ἄρεσε, προσεγμένο, καλογραμμένο, μυρίζει διαφέρον καί ὄρεξη γιὰ δράση καί προκοπή, παρακαλῶ νά δεχτοῦν τά θερμά του συγχαρητήρια, ὅσοι διαθέσανε χρόνο γιὰ τό γράψιμο καί τήν ἐκδόσή του.

Ἡ σελίδα 9 στολίζεται μέ τό ὁμορφο τραγουδάκι "τό κέντημα τοῦ μαντηλιοῦ" τοῦ συμπαθητικοῦ, τοῦ Φυσιολάτρη, τοῦ αἰτυχου κείνου παιδιοῦ πού τόσο γρήγορα ἔφυγε ἀπ' αὐτό τό κόσμο (26 χρόνων) τοῦ Κ. Κρυστάλλη.

Σέ συνέχειά ἀναφέρονται, ἀπ' τό περικοπύδαστο καί βραβευμένο ἀπ' τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν βιβλίο τοῦ κ. Ἀλέκου Φλωράκη "ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΗΝΟΥ" οἱ ἀσχολίες τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ ἢ τῶν χωριῶν τοῦ νησιοῦ, γυναικῶν καί ἀνδρῶν καί λέει πῶς τώρα πιά δέν κάθονται οἱ κοπελιές στίς γεμάτες λουλούδια αὐλές τῶν σπιτιῶν νά ἀσχολοῦνται μέ τό κέντημα καί ἡ ἄλλη τους ἔξ ἴσου ὁμορφή ἀσχολία, ἡ κατασκευή τῶν ὑφαντῶν στόν ἀργαλειό δέν τίς ἀπασχολεῖ ὅπως ἄλλοτε. Μοῦ ἐπιτρέπετε νά μὴν εἶμαι ἀπόλυτα σύμφωνος, καί γιὰ τήν ὁμορφή αὐτῆ τέχνη καί ἀσχολία, πού ἀπό κοντά παρακολούθησα ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά γράψω λίγα καί νά τή δοῦμε ἀπ' τή πανάρχαια ἐποχή πού ἀπ'

νά βοηθήσουν μέ ὅποιο τρόπο μποροῦν γιὰ τό τέλειωμα τοῦ δρόμου.

Τέλος ἀναφερόμενοι στό σημερινό Κοινοτικό Συμβούλιο περιμένουμε νά συνεχίσει μέ τόν ἴδιο ζήλο, καί ὅλοι μαζί νά προσπαθοῦμε γιὰ ὅτι καλό μποροῦμε νά προσφέρουμε στό χωριό.

τό μικρό κοριτσάκι ὡς τή μεγάλη γυναίκα, ἀπ' τή φτωχιά χωριατοπούλα ὡς τή βασιλοπούλα κι' ἀπ' τή θνητή ὡς τή θεά τήν γνῶριζαν κι ἦταν ἡ πιό ἀγαπημένη τους ἀσχολία.

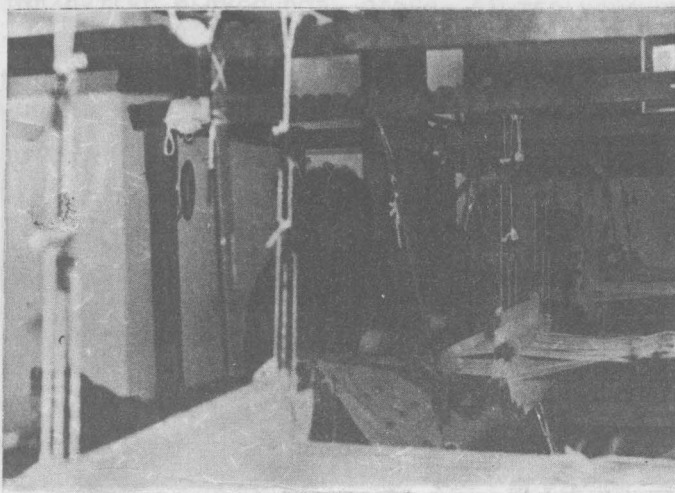
Κορίτσια τῆς Τήνου μαθαίνοντας τήν ὑφαντική στούς χειροκίνητους ἀργαλειούς τῆς βιοτεχνικῆς σχολῆς Τήνου.

Ἀπ' τούς μυθικούς ἀκόμα χρόνους εὐχάριστη ἀπασχόληση ἀποτελοῦσε στή γυναίκα, τό ἐργόχειρο, τό κέντημα κι' ὁ ἀργαλειός, τώρα σέ περιορισμένο βαθμό σώζεται ὁ ἀργαλειός, ἐνῶ τό κέντημα ἐξακολουθεῖ νά γίνεται ἀπ' τό σχολεῖο ἀκόμα καί συνεχίζεται. Τόσο δέ τά ὑφαντά ὅσο καί τό κέντημα κατά κάποιο τρόπο ἀποτελοῦν βιοποριστικό ἐπάγγελμα.

Ἡ ὑφαντική τέχνη εἶναι ἀπό τίς πρῶτες ἐφευρέσεις τοῦ ἀνθρώπου καί εἶχε φτά-

ρει σέ πολύ μεγάλη άκμή στά Έλληνικά καί Ρωμαϊκά χρόνια. Τό έργαλειό γιά τήν ύφαντική εΐναι γνωστό σ' όλους μέ τήν όνομασία "άνυφανταριό, άργαστήρι, κράββατος, τελέριν (στή Κύπρο), καί μέ άλλα άκόμα.

Στήνεται σ' ένα ύπόστεγο ή στό ύ- παιθρό, στό κατώγι ή σ' ένα δωμάτιο τοϋ σπιτιοϋ. Εΐναι ίδιος μέ τόν παλιό, τό συνηθισμένο άργαλειό μέ τή διαφορά πώς όλα του τά έξαρτήματα εΐναι από φτηνό ξύλο, γιατί ύπήρχαν παλαιά καί άργαλειοί από ξύλο καρυδιάς ή άλλο πιό άκριβό καί μέ διάφορα σκαλίσματα πάνω, τέτοιους εΐχαν οί άρχοντικές οίκογένειες πού τά παιδιά τους διδάσκονταν τήν ύφαντική από είδική γυναίκα τή λεγόμενη "μαΐστρα".

Ο γράφων κ. Χ.Μαυρουδής παρακολουθεΐ τήν έργασία τών κοριτσιών στοϋς χειροκίνητους άργαλειούς τής βιοτεχνικής Σχολής Τήνου

Εΐναι έργαλειό άρχαιότατο, καί ό σημερινός άργαλειός εΐναι άπλή βελτίωση τοϋ πρωτόγονου καί πρόγονος τοϋ σημερινοϋ μηχανοκίνητου άργαλειοϋ. Άπ'τόν Όμηρο άναφέρεται μέ τή λέξη "ΐστός", προστάτιδα τής ύφαντικής τέχνης θεωροϋνταν ή θεά Άθηνά "Άθηνά Έργάνη" καί κατά τούς ιστορικούς χρόνους, όλων τών τάξεων οί γυναΐκες άσχολοϋνταν μέ τήν ύφαντική, κατά δέ τούς Βυζαντινούς χρόνους ύφαίνονταν πολύ όμορφα πανιά από μετάξι.

Στούς νεώτερους χρόνους κάθε σπίτι εΐχε τόν άργαλειό του, από κανένα σπίτι δέν έλλειπε, οί κόρες ύφαιναν τά προικιά τους. Σέ πολλά άκόμα χωριά τών νησιών αυτό συνεχΐζεται. Εΐναι αλήθεια μιá άπασχόληση εύχάριστη, αλλά στίς γυναΐκες πού τό έχουν σάν έπάγγελμα καί εΐναι ύποχρεωμένες νά ύφαίνουν καί τή νύχτα καί νά έπεξεργάζονται μονάχες τους τίς πρώτες ύλες γιά πολλά επί παραγγελία ύφάσματα, εΐναι ύπερβολικά κουραστικό, έτσι τό λέει τό τραγούδι: "Τό κέντημα εΐναι χαρά ό άργαλειός εΐναι σκλαβιά".

Τήν όμορφη αυτή άσχολία δέν παράλειψε νά τραγουδήσει ό ποιητής τής στάνης καί τοϋ χωριοϋ:

"Η Ζερβοπούλα ή όμορφη κι άρχοντοθυγατέρα
στον άργαλειό της ύφαινε κι άνάρια
τραγουδοϋσε
.....
Παΐξε άργαλειέ μου βρόντηξε, πέτα
χρυσή σαΐτα
παΐξτε καημένα χτένια μου, βαστάτε
τόν άχό μου,
νά βγοϋν τά ύφάδια γλήγορα νά ράψω
τά προικιά μου
γιατί ό καλός μου βιάζεται, βιάζεται
νά μέ πάρει".

Όπως εΐπαμε ή ύφαντική ήταν γνωστή από τούς προϊστορικούς χρόνους, οί όθόνες τών Αίγυπτίων Μουμιών εΐναι έξαίρετα δείγματα, άνάλογα αέ λεπτότητα μέ τίς μουσελίνες τών Ίνδιών, εΐναι κανονικά ύφασμένα καί κεκλωσμένα. Στο τάφο τοϋ Φαραώ Τουθμόσιου τοϋ Δ' βρέθηκε κομμάτι από ύφασμα.

Οί προϊστορικές νεκροπόλεις τής Παλαιστίνης μās δίνουν άρκετά δείγματα ότι γνώριζαν τήν ύφαντική καί τόν άργαλειό, αλλά πιό πολύ εΐναι γνωστό ότι οί Ίουδαίοι χρησιμοποιοϋσαν αυτόν από παλαιότητας έποχής καί ότι μεταχειρίζονταν ύλες φυτι-

κῆς καί μαλλιά ἀπό καμῆλες καί κατσίνες.

Ἐπίσης καί οἱ λαοί τῆς Μεσογείου ἐγνώριζαν τήν ὑφαντική, τήν εἶχαν παραλάβει ἀπό τοὺς Φοίνικες. Τήν ἤξεραν ἐπίσης καί οἱ προῖστορικοί κάτοικοι τῆς Γαλατίας καί Ἑλβετίας.

Ἀπό τοὺς ἀρχαίους ἦταν κυρίως ἀσχολία τῶν γυναικῶν, ἀργότερα ἐγίνε βιομηχανία μέ δούλους καί ἀπελεύθερους ἐργάτες καί ἀποτελέσε τή πρώτη παραγωγική ἐργασία καί διατηρεῖται ἀκόμα στίς χῶρες πού ὑστεροῦν βιομηχανικά ὅπως στό ἀγροτικό καί νησιώτικο σπίτι.

Ἀπό κανένα σπίτι δέν ἔλλειπε στοὺς μυθικούς χρόνους, ἀρχοντικό, φτωχό, ἢ βασιλικό παλάτι. Ἡ Ἰριδα ἡ ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν μέ μορφή τῆς πιό ὁμορφῆς κόρης τοῦ Πριάμου καί τῆς Λαοδίκης ἔρχεται στήν Ἑλένη καί τή βρίσκει νά ὑφαίνει, στό θάλαμο, χλαίνα διπλή μέ λαμπρά χρώματα καί νά τή στολίζει μέ ἀναπαραστάσεις ἀπό τά κατορθώματα τῶν ἀρματομάχων Τρώων καί τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν.

"Τὴν δ' Εὐρεν ἐν μεγάρῳ· ἡ δὲ μέγαν ἱστον ὕφαινεν,
δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ' ἐνέπασσεν
ἀέθλους
Τρώων θ' ἵπποδάμων καί Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων".
(Ἰλ. Γ.125-127)

(Στὴ κάμαρα τὴ βρῆκε κι' ὕφαινε σκουτί στον ἀργαλειό της - διπλόφαρδο, ἄλικο, καί ξόμπλιαζε παλληκαριές, οἱ Ἀργῖτες - ποῦχανε κάνει οἱ χαλκοθώρακοι κι' οἱ Τρῶες οἱ ἀλογατάδες).

Ἡ ὁμορφὴ Νύμφη Καλυψώ, στό νησί Ὠγυγία, εὐχαριστιόταν νά ὑφαίνει. Ὄταν ὁ Ἑρμῆς ἔφερε ἀπ' τοὺς θεοὺς τὴ διαταγὴ ν' ἀφήσει ἡ Καλυψώ τὸν Ὀδυσσεά νά γυρίσει στὴ πατρίδα του, τὴ βρῆκε στό ἄντρο της νά κάθεται στον ἀργαλειό καί νά τραγουδάει:

"Ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ' ὅπῃ καλῇ
ἱστον ἐποιχομένη χρυσεῖη κερκίδ'
ὕφαινεν"
(Ὁδ. ε. 61-62).

(στον ἀργαλειό της μπροστά γλυκοτραγούδα ἐκείνη - καί τό πανί της ὕφαινε μέ τὴ χρυσή σαῖτα).

Ἡ Πηνελόπη μέ τὴ πρόφαση ὅτι ὕφαινε τό σάβανο τοῦ πατέρα της, Λαέρτη, ὕφαινοντας τὴν ἡμέρα καί ξηλώνοντας τὴ νύχτα ξεγελοῦσε τοὺς μνηστῆρες:

"Στησαμένη μέγαν ἱστον ἐνὶ μεγάρουσιν
ὕφαινεν
λεπτὸν καί περίμετρον ἄφαρδ' ἡμῖν μετέειπεν
κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπὶ θάνε δῖος
Ὀδυσσεύς
μέμνετ' ἐπειγόμενοι, τὸν ἐμόν γάμον εἰς
ὃ κε φᾶρος
ἐκτελέσω, μή μοι μεταμῶνια νήματ' ὀληται,
Λαέρτη ἥρωϊ ταφῆϊον
(Ὁδ. β.94-99).

(Στήνει θεόμακρο πανί στό πύργο της νά ὕφαινε-ψηλόκλωστο κ' ἀμέτρητο, καί λέει μας, παλληκάρια μή βιάζεστε τό γάμο μου γιὰ ν' ἀποσώσω πρῶτα- τό πανικό νά μή χαθοῦν τά νήματα τοῦ κάκου - πού τῶχω γιὰ τό σάβανο τοῦ ἥρωα Λαέρτη).

Στό νησί Αἰαία ὁ Εὐρύλοχος μέ τοὺς συντρόφους του βρίσκει τὴ μάγισσα Κίρκη στον ἀργαλειό της κι' ἀκούει τό τραγούδι της:

"ἔσταν δι' ἐν προθύροισι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο,
ἱστον ἐποιχομένης μέγαν, ἄμβροτον, οἷα θεᾶων
λεπτὰ τε καί χαρίεντα καί ἀγλαὰ ἔργα πέλονται
(Ὁδ. κ.220-223)

(στῆς ὠριοπλέξουδης θεᾶς τά ξώθυρα καθί-

ζουν - κι' άκοϋν τή Κίρκη μέσαθε πού γλυ-
κοτραγουδοϋσε, - μεγάλο φαίνοντας πανί κι'
άχάλαστο σάν ποϋ - ναι - τών θεών τά έργα
τά ψηλά καί τά λάμπρά καί τά ώρια).

Ή Άνδρομάχη όταν προσπαθοϋσε νά
πεισει τόν Έκτορα νά μή πολεμήσει γιά νά
μή σκοτωθεῖ, ὁ "Φαίδιμος" έξοχος Έκτορας
όταν άπέρχονταν γιά τή μάχη τής λέει:

"Καί κεν έν Άργει έοϋσα πρός άλλης ι-
στόν ύφαίνεις,

.....

πολλ' άεκαζομένη, κρατερή δι' έπικείσεται
άνάγκη".

(Ίλ. Ζ.456-458)

(άλλη κυρά στ' Άργος σάν πᾶς νά φαίνεις θά
σε βάζει - άθελα δόλια, μά σκληρή, θά σε
στενεύει άνάγκη).

Ό Ξενοφώντας στόν οίκονομικό του λέ-
ει: "καί έρια είσενεχθῇ σοι έπιμελητέον
ὅπως οἷς δεῖ ιμάτια γίγνηται... (Οίκον. Ξε-
νοφ. κεφλ. 7, παράγρ. 36).

Όλων τών τάξεων οἱ γυναῖκες χωρίς
καμιά διάκριση, κατά τούς ιστορικούς χρό-
νους θεωροϋσαν εύχάριστη άπασχόληση τόν
άργαλειό, καί σε κόρες εύγενεῖς καί άπό
τίς καλλίτερες οἰκογένειες (τίς άρρηφό-
ρες) ἢ (έργατίνες) άνσθέλυνταν ἢ ύφανση
τοϋ ὁμορφου καί κροκοειδοϋς μάλλινου πέ-
πλου, ὁ ὁποῖος κατά τή γιορτή τών μεγάλων
Παναθηναίων προσφέρονταν στήν προστάτιδα
τής ύφαντικῆς τέχνης, τήν "Έργάνη Άθηνᾶ"

Έπίσης έκτός άπό τά άλλα δώρα, τά ὁ-
ποῖα συνοδεϋανε τή Ξακουστή Έλληνική φι-
λοξενία ἦταν καί τά ύφαντά (Ξεινήϊα ἢ ὁ-
πτίνες). Ό βασιλιάς τών Φαιάκων προτρέ-
πει τούς δώδεκα (άριπρεπεῖς) έξοχους βα-
σιλιάδες νά δώσουν δῶρο στόν Όδυσσέα, (φᾶ-
ρος έϋπλυνές), ύφασμα καλά πλυμένο καί χι-
τώνα.

Ή παράδοση αὐτή έξακολουθεῖ νά συ-
νεχίζεται κι' ὅχι μονάχα σάν μιᾶ άπλή άπα-
σχόληση, αλλά καί σάν προσοδοφόρα καί σε

πολλά μέρη τής πατρίδας μας φέρει μεγάλα
κέρδη. Άς πάρουμε σά παράδειγμα τά ύφαντά
τῆς Μυόνου πού έχουν Ξαπλωθεῖ ὅχι μόνο σ'
ὅλη τήν Έλλάδα, αλλά γίνεται έξαγωγή καί
σε άλλες χῶρες. Στο νησί μας, στή πόλη
τῆς Τήνου ύπάρχει σχολή στήν ὁποία πηγαί-
νουν πολλά κορίτσια καί μαθαίνουν νά ύ-
φαίνουν σε χειροκίνητους άργαλειούς. Τά
προϊόντα τῆς σχολῆς αὐτῆς εἶναι θαυμάσια,
πολύ ὁμορφα μέ διάφορα σχέδια καί χρώμα-
τα, καί σε άριστη ποιότητα.

Μιά καλή προσπάθεια άπό τίς κυρίες
καί Δεσποινίδες πού τή διευθύνουν, άπό τή
διευθύντρια Δεσποινίδα Πιπίτσα Σιώτη καί
άπό τούς ίθύνοντες τοϋ τόπου γιά μιᾶ καλή
διαφήμιση τών προϊόντων τῆς σχολῆς έξω άπό
τό νησί μεγάλο κέρδος ἔλκε θά εἶχε, αλλά
θά μάθαινε καί ὁ κόσμος πῶς ἡ καλλιτεχνία
εἶναι μέσα στό αἷμα τών Τηνιακῶν, εἶναι
κληρονομιά τους.

Σέ μεγάλη κλίμακα χειροτεχνία - κεν-
τημάτων καί ύφαντῶν - καί μέ πολύ παλιά
παράδοση ύπάρχει στά Γιάννενα, στά νησιά
Ζάκυνθο, Κύπρο καί Κρήτη. Ή σύγχρονη ύ-
φαντική σε χειροκίνητο άργαλειό χρεωστᾶ
τή τόνωσή της σε μεγάλο βαθμό σε πολλές
βιοτεχνικές εκθέσεις πού γίνανε κατά και-
ρούς. Ή εξέλιξη τῆς τέχνης καί ἡ διακο-
σμητική της ὀφείλεται στό μεγάλο διαφέρον,
τό ὁποῖο έδειξε στή Χαλκιδική ἢ Δέσπω Γε-
ρογιάννη (1846-1906), ἡ Φραγκίστα Καλού-
τσι στή Κρήτη καί ἡ Εὔα Σικελιανοϋ στούς
Δελφούς, στήν Άράχωβα καί στήν Άθήνα. Ή
Εὔα Σικελιανοϋ φέρεται ὅτι δημιούργησε καί
τή πιό τέλεια μορφή ύφαντῶν.

Παρ' ὅλη ὅμως τή βιομηχανοποίηση τών
ύφαντῶν δέν φαίνεται πῶς μπορεῖ νά εκλεί-
ψει ποτέ ὁ χειροκίνητος άργαλειός, ἡ παρά-
δοση αὐτή θά συνεχίζεται κι' ὅλο πιό ὁμορ-
φα σε χρώματα καί σχέδια θά παρουσιάζει τά
προϊόντα του. Καί μαζί μέ τό χτύπημα τοϋ
άργαλειοϋ θ' άκούεται άπ' τίς κοπελιές καί
τό:

"Τάκου-τάκου ὁ άργαλειός μου
τάκου κι' έρχεται ὁ καλός μου.
Τάκου καί σε λίγο φτάνει
γιά φιλί καί γιά στεφάνι".

Εύχαριστῶ γιά τή φιλοξενία

X.K.M.

ΑΝΑΓΚΗ ΟΙ ΤΗΝΙΑΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΝΑ
ΕΝΩΘΟΥΝ ΣΕ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

“Άρθο του Είδικοῦ μας συν-
εργάτη Χρήστου Καστορίνη,
Γεν. Γραμματέα προδρομι-
κοῦ Συλλόγου Κώμης

Εἶναι γνωστό ὅτι σήμερα ὑπάρχουν 14 Σύλλογοι στήν Ἀθήνα καί Τήνο, πού ἐκπροσωποῦν διάφορες Κοινότητες καί χωριά (ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον) τῆς Τήνου καί πού ἔχουν λίγο πολύ κοινούς στόχους δηλ. τήν προώθηση τῶν διαφόρων προβλημάτων στή Τήνο, τήν ἐπίλυση χρονιζόντων αἰτημάτων καθώς ἐπίσης τήν πραγματοποίηση διαφόρων ἐκδηλώσεων (ψυχαγωγικῶν κλπ) γιά τά μέλη τους.

Ὁ τρόπος πού λειτουργοῦν σήμερα οἱ Σύλλογοι εἶναι κατά τήν ἐπιεικέστερη ἐκφραση ἐμβρυώδης. Κάθε Σύλλογος μόνος του μέ τίς πενιχρές οἰκονομικές δυνάμεις του, προσπαθεῖ νά προωθήσει καί ἐπιλύσει τά προβλήματα τοῦ χωριοῦ του ἢ τῆς Κοινότη-
τας. Συγχρόνως προγραμματίζει διάφορες ἐκπολιτιστικές, ψυχαγωγικές καί κοινωνικές ἐκδηλώσεις γιά νά συσπειρώσει καί ἀναπτύξει τήν σύσφιγξη τῶν σχέσεων τῶν μελῶν του στήν Ἀθήνα. Ὅλα αὐτά καλά εἶναι καί ἀπαραίτητα γιά κάθε Σύλλογο, κυρίως γιατί σφυρηλατοῦν τούς δεσμούς τῶν στήν Ἀθήνα καί ἄλλοῦ εὐρισκομένων Τηνιακῶν μέ τό νησί τους καί τό χωριό τους.

Πέρα ὅμως ἀπό αὐτό χρειάζεται συντονισμός δράσης, κοινές ἐκδηλώσεις καί κοινή προώθηση προβλημάτων πού ἔχουν προτεραιότητα καί Παντηνιακό ἐνδιαφέρον. Ἡ πλημμύρα τοῦ Ὀχτώβρη 76 ἐκτός ὅλων τῶν δεινῶν πού προκάλεσε στό νησί μας, κατάφερε νά ἐνώσει ἔστω καί προσωρινά, ἔστω καί σπασμωδικά, ἔστω καί ἐπιφανειακά τούς Τηνιακοὺς Συλλόγους. “Ἐγιναν τότε ἄλλεπάλληλες συναντήσεις, χωρίς ἡμερήσια διάταξη, πρωτόκολλο, ὀργάνωση κλπ. “Ἄλλοτε μέ προχειρότητα καί ἄλλοτε μέ ὑπευθυνότητα ἔγιναν μιά - δυό ἐκδηλώσεις γιά νά λυθοῦν μερικά ἀπό τά σύννεφα πού εἶχε συσω-

ρεύσει ἡ νεροποντή. Μέ τή δημιουργία τῆς ΣΕΣΤΗΠ καί πῆγε νά γίνει ἀλλά φαίνεται γρήγορα ἤρθε ἡ κούραση καί ὅλα σταμάτησαν. Φέτος πάλι τόν Σεπτέμβριο ἔγινε στή χώρα σύσκεψη τῶν τοπικῶν παραγόντων, Κοινοτήτων, Συλλόγων κλπ. Πιστεύω ὅμως ὅτι ὅλα αὐτά εἶναι χαμένος χρόνος ἂν δέν παίρνον-
ται συγκεκριμένες ἀποφάσεις γιά νά ὑλοποιηθοῦν σέ ὠρισμένο χρόνο. Χρειάζεται ἡ κατάλληλη ὑποδομή καί ἡ σωστή βάση.

“Ετυχε τότε σέ κάποια ἀπό τίς πολλές συσκέψεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν Συλλόγων νά προτείνω τή δημιουργία μιᾶς κάποιας μορφῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Συλλόγων, πρόταση πού κρίθηκε μέν σωστή ἀλλά δέν προχώρησε καθόλου. Σήμερα ἐπανέρχομαι γιά νά τονίσω τήν ἄμεσο ἀνάγκη δημιουργίας Ὁμοσπονδίας τῶν Τηνιακῶν Συλλόγων. Ἡ Ο.ΝΑ.Σ. (Ὁμοσπονδία Ναξιακῶν Συλλόγων) μπορεῖ κάλλιστα ν’ἀποτελέσει παράδειγμα πρὸς μίμηση.

Πιστεύω ὅτι πρέπει ὅλοι οἱ Σύλλογοι τῆς Τήνου σέ μιᾶ προσεχῇ συνάντηση νά ἀποφασίσουν κατ’ἀρχήν τήν ἱδρυση Ὁμοσπονδίας Τηνιακῶν Συλλόγων (Ο.ΤΗ.Σ.), (ἕνας πρό χειρος τίτλος). Νά συσταθεῖ μιᾶ 5μελῆς Ἐπιτροπή, (ὄχι παραπάνω ἄτομα γιατί καί δέν θά μπορεῖ νά συνέρχεται σ’ ἀπαρτία καί πιό δυσκίνητη θά εἶναι). Ἡ Ἐπιτροπή αὐτή νά ἐξουσιοδοτηθεῖ ἐντὸς τακτοῦ χρονικοῦ διαστήματος (πάντως ὄχι πέραν τοῦ 3μήνου), νά φτιάξει ἕνα πρῶτο σχέδιο καταστατικοῦ. Τό σχέδιο αὐτό νά σταλεῖ σέ ὅλους τούς Συλλόγους γιά νά φέρουν τίς προτάσεις τους καί τίς τυχόν τροποποιήσεις πού προτείνουν.

Ἡ ἴδια Ἐπιτροπή θά πάρει ὅλες αὐτές τίς προτάσεις θά τίς προσαρμόσει καί στή συνέχεια τά Διοικητικά Συμβούλια κάθε Συλλόγου ἐξουσιοδοτημένα ἀπό τίς Γενικές Συνελεύσεις τους θά προχωρήσουν στήν ὑπογραφή καί ἀποδοχή τοῦ Καταστατικοῦ.

Προβλήματα θά ἀνακύψουν κυρίως ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀντιπροσωπευτικότητα, τήν δύναμη τῶν Συλλόγων. Ὑποβάλλω τρεῖς σκέ-

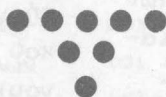
ψεις: 1.-Κάθε Σύλλογος νά ἔχει μιά ψήφο, 2.-Κάθε Σύλλογος νά ἔχει ἀνά 20 ψηφίσαντα μέλη (στίς τελευταῖες ἀρχαιρεσίες) καί μία ψήφο καί 3.-Κάθε Σύλλογος νά ἔχει ἀνά 20 ἐγγεγραμμένα μέλη καί μία ψήφο. Ἐπιπροσθέτως κάθε Σύλλογος σύμφωνα μέ τά μέλη του νά καταβάλλει ἐτήσια οἰκονομική συνδρομή (μικροῦ ὕψους), γιά τίς ἀμεσες ἀνάγκες τῆς Ὁμοσπονδίας.

Βέβαια ἐκτός αὐτῶν θά ὑπάρξουν πολλά ἀλλα προβλήματα τά ὁποῖα καί θά ἐπιλύσει ἡ Ἐπιτροπή, πού θά συσταθεῖ γι' αὐτό τό λόγο. Πρέπει ὅμως νά κατανοηθεῖ ἡ ἀναγκαιότητα καί ἡ χρησιμότητα τῆς Ὁμοσπονδίας. Ἡ ἰσχὺς ἐν τῇ ἐνώσει. Δέν μπορεῖ καί δέν εἶναι πρακτικά ἐφικτό, ἀλλά καί ἐποικοδομητικό, ἕνας-ἕνας οἱ Σύλλογοι νά τρέχουν γιά τό κάθε πρόβλημα πού παρουσιάζεται καί πού στήν πλειοψηφία τους εἶναι κοινά. Οὔτε μπορεῖ πιστεύω νά δώσει ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός, Νομάρχης, Βουλευτής, Δήμαρχος κλπ τήν ἴδια προσοχή, τό ἴδιο ἐνδιαφέρον ὅταν ξέρει ὅτι πίσω ἀπό τόν Σύλλογο ὑπάρχουν 50 - 100 μέλη. Ἀντίθετα σέ μιά Ὁμοσπονδία πού θά ἔχει τό βάρος (καί τή ψήφο) 3.000 - 4.000 μελῶν τότε πιά ὁ ἀρμόδιος εἶναι ὑποχρεωμένος ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων νά ἐπιδείξει μεγαλύτερη προσοχή. Μιά Ὁμοσπονδία πιστεύω ὅτι ἐκτός τῶν ἄλλων

θά διαιρέσει ἰσότιμα τά προβλήματα καί θά τά προωθήσει ἐξίσου ἰσότιμα χωρίς προκαταλήψεις καί συμφεροντολογικές σκέψεις, ἀλλά μέ μόνο γνώμονα τίς ἀνάγκες τοῦ νησιοῦ ὅπου καί ὅπως αὐτές παρουσιάζονται. Ὁ Προδρομικός Σύλλογος Κοινότητας Κώμης-Τήνου εἶναι πρόθυμος νά βοηθήσει καί θά κάνει τό πᾶν γιά νά γίνῃ πραγματικότητα ἡ Ἐνότητα τῶν Συλλόγων.

Φυσικά κάθε Σύλλογος θά εἶναι αὐτόνομος καί ἀνεξάρτητος, πού σημαίνει ὅτι δέν θά χάσει οὔτε τήν ὑπόστασή του, οὔτε θά ἐλέγχεται ἢ θά καθορίζεται ἡ δράση του. Ἀπλῶς θά ὑποχρεοῦται σέ μερικές κοινές ἐκδηλώσεις νά λαβαίνει ἐνεργά μέρος καί νά μεθοδεύει τήν ἐπιτυχία αὐτῶν τῶν ἐκδηλώσεων (Κοινωνικῶν, ψυχαγωγικῶν κλπ).

Ἔτσι θά γίνῃ καί πιό πλατεία γνωστό ὅτι Τήνος δέν εἶναι μόνο ἡ Χώρα καί ὁ ναός τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἀλλά ὅτι ὑπάρχουν σωρεῖα ἐνδιαφερόντων, πολλά ὥραϊα χωριά μέ πολλές ἀνάγκες καί πολλά προβλήματα καί ὅτι εἶναι ἀμεση ἀνάγκη, καθήκον, νά προστατεύσουμε τοὺς ντόπιους ἀπό τόν ξενιτεμό καί νά δημιουργήσουμε προϋποθέσεις ἐπιστροφῆς ὅχι μόνο τῶν Συνταξιούχων ἀλλά καί τῶν ἄλλων πού ἐργάζονται στή ζούγκλα τῆς Ἀθήνας

(Συνέχεια ἀπό τό τεῦχος 1- ἀναδρομή στό ρεμπέ-
τικο)

Ἔτσι ἡ ἀνοιχτή προκλητικότητα ἀπέναντι
στήν τρέχουσα ἠθική συνοδεύεται ἀπό συνε-
χεῖς ἀναφορές σ' ἕνα τρόπο ζωῆς πού ἀπο-
δοκιμάζει καί καταδικάζει ἐνεργητικά ἡ ἐ-
πίσημη κοινωνία.

Ἔμαθα πῶς παίζεις ζάρια, πῶς εἶσαι
χασικλῆς
Εἶσαι μάγκας, τσίκ λεβέντης, νυχτοπερ-
πατητής

.....

“Έμαθα πώς παίζεις ζάρια, είσαι και
μπελαλής
“Εξηγιέσαι στά παιγνίδια, είσαι και
νταβατζής.

“Ένα ούσιαστικό δεδομένα της νοοτρο-
πίας των παρανόμων πού τούς διαχωρίζει έ-
ντονα από τις υποπρολεταριακές ομάδες εί-
ναι ή ολοκληρωτική έλλειψη συνείδησης της
νομικής απαγόρευσης πού συνοδεύεται και
από την απουσία οποιασδήποτε έσωτερικής
σύγκρουσης ή ένοχης, πού εκφράζει μέ ά-
κρίβεια άνωνυμο τετράστιχο των άρχων του
αίωνα.

Τί σούκανα κύρ-διευθυντά
και μās τή φέρνεις ταχτικά;
“Εμείς τήν τσίκα ανάβουμε
κανέναν δέν πειράζουμε.

“Ο “Έρωτας κρατάει έλάχιστο χώρο στά
τραγούδια της πρωτογενοῦς περιόδου του
ρεμπέτικου. Στόν άυστηρό κόσμο της πιά-
τσας και της φυλακής δέν έχουν θέση αί-
σθήματα τέτοιου είδους ή τουλάχιστο θεω-
ρεΐται άνάρμοστη ή έξωτερικευσή τους. “Η
άναφορά στόν έρωτα γίνεται κυρίως πότε για
νά καταγγείλουν ή νά σατυρίσουν τήν έλαφ-
ρόμυαλη και ματαιόδοξη γυναίκα:

“Ήσουν, τί ήσουν μιά παξυμαδουλεύτρα
Και τώρα πού σέ πήρα “γώ γυρεύεις
σούρτα-φέρτα

πότε για νά γελιοποιήσουν και νά έκδικη-
θοῦν τή γυναίκα-σεξουαλικό άντικείμενο.

“Ανάλογες είναι και οι στάσεις των
παράνομων άπέναντι στους θεσμούς της ά-
στικής κοινωνίας, στάσεις πού διέπονται
από μιά διάθεση άμείλικτης γελοιοποίησης
έναντίον κάθε ιεροῦ και όσίου.

Δική μου είναι ή “Ελλάς
και στήν κατάντια της γελας
της λείπει τόνα της ποδάρι
βρέ και τό παίξανε στό ζάρι

β) Κλασσική περίοδος (1922-1940)

“Η περίοδος είναι ή σπουδαιότερη στήν
ιστορία του Ρεμπέτικου τραγουδιού.

Σημαντικά γεγονότα, ιστορικά, πολι-
τικά, κοινωνικά και οίκονομικά έρχονται
νά αλλοιώσουν ριζικά τό πλαίσιο μέσα στο
όποιο άναπτύσσεται τό τραγούδι αυτό. “Από
τή σκοπιά της οίκονομίας, ή χώρα περνάει
στήν προμονοπωλιακή φάση της καπιταλιστι-
κής άνάπτυξης, πού έκδηλώνεται μέ μιά ά-
νοδο της βιομηχανικής παραγωγής.

Ἡ ἀνάπτυξη τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων προχωράει μέ γοργά βήματα, ἔτσι πού ἀναγκάζει τίς ἀντιδραστικές δυνάμεις νά ἐγκαταλείψουν τό κοινοβουλευτικό μανδύα καί νά ἐγκαταστήσουν τήν Μεταξική δικτατορία μέ τήν εὐλογία τῶν πολιτικῶν ἐκπρσώπων τῶν ἀστικῶν κομμάτων. Ὁ δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος, ἡ γερμανοῦταλική κατοχή καί ἡ ἐθνική ἀντίσταση δημιουργοῦν τίς προϋποθέσεις γιά μιᾶ ἀλματώδη συνειδητοποίηση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, καί μιᾶ ἀνοδο τοῦ προοδευτικοῦ κινήματος.

Ἡ περίοδος 1922 - 1940 ὑπῆρξε γιά τό Ἑλληνικό ὑποπρολεταριάτο περίοδος συμβίωσης τῶν κύκλων τῆς καθ'αυτό παρανομίας μέ τίς μάζες τῶν ἐξαθλιωμένων, πλανόδιων καί ἀνέργων λούμπεν προλετάρων.

Ἔτσι αὐτό πού βρίσκουμε στά τραγούδια τῆς περιόδου αὐτῆς εἶναι οἱ ἀναφορές στή φτώχεια καί στήν ὕλική ἐξαθλίωση πού κρατᾶνε μιᾶ ξεχωριστή θέση.

Ἐξήλωσε ἡ φόδρα μου κι ἡ τσέπη ἔχει
ἀδειάσει
καιρό μέσ στό μπατίρημα φιλή δέν ἔχω
πιάσει

.....
Ἀλλοίμονο κι ἡ γκόμενα κι αὐτή δέ μέ
γνωρίζει
πόσα δέ βλέπεις ἄδικα στή σφαῖρα πού
γυρίζει

Ἡ ἀνείληψη αὐτῆς τῆς ἀδικίας διαμορφώνεται σέ συνάρτηση μέ μιάν ἀσαφή καί συγκεχυμένη εἰκόνα πού ἔχει ὁ λούμπεν προλετάριος τῆς κοινωνικῆς ὁργάνωσης μέσα

στήν ὁποία διακρίνει βέβαια τή βασική διχοτόμηση ἀνάμεσα στούς κατέχοντες καί στούς ἀπόκληρους, ὅμως οἱ στόχοι του παραμένουν ἀόριστοι καί στρέφονται πότε ἐνάντια στή μοίρα, πότε ἐνάντια στή ζωή, τήν κοινωνία καί στόν κόσμο γενικά.

Βρέ μοίρα δέν κουράστηκες νά τυραννᾷς
ἀκόμα
ἔνα ταλαίπωρο κορμί πού τόχεις κάνει
πτῶμα
Μ.Βαμβακάρης

καί
Μαράθηκ' ἡ καρδούλα μου μαυτή τήν ἀδικία
Παλιοζωή ψεύτη ντουνιά καί παλιοκοινωνία
Α.Χ

Οἱ ἡθικές ἀρετές τῆς φτωχολογιᾶς ἀπέναντι στόν κόσμο τοῦ πλούτου ἀναγνωρίζονται καί προβάλλονται μέ ἰδιαίτερη ἐμφαση.

Ἡ μοίρα κι ἂν μέ γέννησε φτωχό στόν
κόσμο ἐτοῦτο
ξέρει ἡ καρδιά μου ν' ἀγαπᾷ μέ τόν δικό
τῆς πλοῦτο

Παράλληλα ἐξακολουθοῦν καί γιά τά τραγούδια τῆς ἐποχῆς αὐτῆς οἱ διαμαρτυρίες ἐνάντια στή θέση πού ἐπιφυλάσσει ἡ κοινωνία στόν παράνομο, φυλακισμένο ἢ χαισοπότη. Ὁ Ρεμπέτης τῆς κλασσικῆς περιόδου ἔχει συνείδηση τῆς νομικῆς ἀπαγόρευσης καί τή βλέπει σάν ἀποτέλεσμα κοινωνικῶν καταναγκασμῶν, συνυφασμένων μέ τή λειτουργία τῆς κοινωνίας ἡ ὁποία δέν κάνει ἄλλο παρά νά ἀναζητᾷ ἐξιλαστήρια θύματα.

(Συνέχεια στό ἐπόμενο)